

NOTAT

om asyl og indvandring

Partierne om det danske forbehold

**Flugten til Europa
Ghadaffi skal vogte grænsen
5 millioner illegale i Europa
"Blue card" til de højtuddannede**

NOTAT går i dybden og giver indsigt hver måned

TILBUD TIL NYE LÆSERE:

Få de første 2 numre for 29,50 kr. og styr selv hvilke temanumre der ønskes.

www.notat.dk

Ekstra eksemplarer af dette og tidligere numre kan købes til undervisning eller møder. Send en e-mail til notat@notat.dk eller ring på tlf. 86 48 16 00 og få et tilbud.

Du kan nu styre dit abonnement helt selv. Ved at gå ind på www.notat.dk under Mit abonnement og taste dit kundenummer – kan du »pausere«, som vi kalder det. Du vælger bare at springe over, hvis kommende tema ikke interesserer dig, eller hvis du i en periode ikke har tid til NOTAT-læsning. Så forlænges dit abonnement bare. Mere fleksibelt kan det ikke være.

Hvis du flytter eller ønsker ændringer i dit abonnement, klarses det også på hjemmesiden.

Styr selv dit abonnement på: www.notat.dk

Abonnentservice:

NOTAT, Ved Søen 1, Jels, 6630 Rødding, tlf. 70 26 16 48
abonnement@notat.dk
Konto til abonnement: Reg. nr. 7990
Konto nr. 2031982

Priser på NOTAT:

Almindelig stykpris:
49,50 kr. ved betaling pr. nummer
45,50 kr. ved betaling for 3 numre = 136,50
43,25 kr. ved betaling for 6 numre = 259,50
41,25 kr. ved betaling for 12 numre = 495,-

Rabat stykpris for studerende og pensionister:

38,00 kr. ved betaling pr. nummer
35,00 kr. ved betaling for 3 numre = 105,-
33,00 kr. ved betaling for 6 numre = 198,-
31,00 kr. ved betaling for 12 numre = 372,-

Institutioner og foreninger stykpris:

68,00 kr. ved betaling for 6 numre = 408,-
66,00 kr. ved betaling for 12 numre = 792,-

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K.
redaktionen@notat.dk

I redaktionen: Åge Skovrind, Erling Böttcher (ansv.), Anders Rom Dahl, Staffan Dahllöf, Pelle Christy Geertsen, Kenneth Haar, Luise Pihl og Sven Skovmand. NOTAT udgives i samarbejde med ind/dem-gruppen i EU-parlamentet og EUD.

Regnskab, annoncer og ledelse:

NOTAT, Nordkystvejen 2 F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

ISSN: 1603-7480

Indhold

De åbne grænser – og den lukkede	4
Oversigt over EU's politik for grænsekontrol, asyl og indvandring	
Europæisk asylsystem er uretfærdigt	6
Flygtninge kan kun få deres asylansøgning behandlet i det EU-land som de først er rejst ind i. Det skaber et stort pres på randstaterne langs grænserne mod syd og øst. Flygtninge får ikke den nødvendige beskyttelse.	
Højere standarder, mere solidaritet	8
Kursen er sat mod et fælles, europæisk asylsystem. Men medlemslandene er ikke meget for at opgive deres nationale kontrol.	
Stop udsendelse til Grækenland	9
Asylansøgere i Grækenland er så godt som sikre på et afslag. De græske myndigheder får hård international kritik for ikke at leve op til sine forpligtelser.	
Udlændinge strømmer til Danmark	10
2007 satte rekord som det år nogensinde hvor der kom flest udlændinge for at bo og arbejde i Danmark	
Her har Danmark andre regler	10
Forskellen på de danske og EU's regler om asyl, indvandring og familiesammenføring	
Ja eller nej til forbehold?	12
De politiske partier om det danske forbehold på det retlige område, om det skal afskaffes og hvad der eventuelt skal i stedet	
500 bevæbnede paskontrollører	14
Grænseagenturet FRONTEX skal bistå med at vogte EU's ydre grænse. Det kan være begyndelsen til et rigtigt fælleseuropæisk grænsekorp	
Ghadaffi skal vogte grænsen i Sahara	16
EU's sydlige grænse er ved at blive rullet 1.000 km ud i ørkensandet	
Skræmmekampagner i Afrika	18
TV-reklamer er EU's nye våben i kampen mod migration	
Blåt kort til de kloge, rødt til de fattige	20
Den nye blue card-ordning skal tiltrække højtuddannet arbejdskraft, så EU kan blive konkurrencedygtigt med USA	
U-landene mister deres læger	22
Kan vi være bekendt at hente sundhedspersonale i u-landene når de har mere brug for dem end os?	
Brain drain	22
Kommentar af Ole Hartling, tidligere formand for Etisk Råd	
Brain gain	23
Kommentar af Jon Mortensen, medarbejder ved Dansk Institut for Internationale Studier	
»Skammens direktiv« splitter EU	24
Borgerrettighedsgrupper protesterer, og medlemslandene er uenige om et nyt direktiv som skal harmonisere reglerne for udvisning af illegale indvandrere	
Illegale olivenplukkere kræver rettigheder	26
De illegale arbejdere i Spanien har gennemført deres første strejke. De kræver ordentlig behandling – og arbejdstilladelse	
Ingen amnesti i Frankrig	28
Millioner af indvandrere lever i de sydeuropæiske lande uden papirer. Jævnligt beslutter regeringerne at udstede hundretusinder af opholds- og arbejdstilladelser, blandt andet for at komme det sorte arbejdsmarked til livs	
Nej tak til EU-sanktioner mod ulovlig arbejdskraft	29
EU er på vej med sanktioner mod arbejdsgivere der beskæftiger indvandrere uden opholdstilladelse. Dansk Arbejdsgiverforening mener at EU skal blande sig udenom	
Siden sidst	31
Nyt om emner som vi har skrevet om i tidligere numre af NOTAT	

En sag for Unionen?

FOTO: SCANPIX

I dette nummer af NOTAT ser vi nærmere på udviklingen i den Europæiske Union under de fire vigtige paragraffer som bærer overskrifterne "den fælles politik for grænsekontrol", "den fælles asylpolitik", "den fælles indvandringspolitik", samt paragraffen om "solidaritet og ansvarsfordeling" (artikel 77-80 i Lissabon-traktaten).

Den sidste paragraf er helt ny, men ellers er der tale om ord som har stået i Unionens traktater i forskellige formuleringer, siden EF blev til en Union med Maastricht-traktaten. Der er derfor ingen tvivl ifølge traktaterne: Unionen har en fælles politik for grænsekontrol, asyl og indvandring. Virkeligheden siger dog noget andet.

Mens der har været ganske højt tempo med hensyn til at forstærke grænsekontrollen og forhindre de uønskede i at komme ind, så er det gået uendeligt meget langsommere med at få fælles regler for hvem der skal have lov at komme ind. Det er følsomme emner i alle lande i

Europa som berører den enkelte borger og de enkelte landes traditioner og relationer. De fleste opfatter det sådan at hvis noget henhører under begrebet suverænitet, må det være at afgøre hvem der skal bo og arbejde i landet.

Stærke kræfter insisterer alligevel på at få indført flere fælles regler, blandt andet skal en fælles asylpolitik være vedtaget senest 2010. Også når det gælder såvel den legale som den illegale indvandring, er nye direktiver og praktisk samarbejde undervejs. Hvis Lissabon-traktaten vedtages, kommer der også nye stemmeregler, så beslutningerne om den legale indvandring ikke lænere skal afgøres ved enstemmighed. Det skal ske ved flertalsafgørelser, ligesom det har været tilfældet for flygtningepolitikken siden 2004.

Alt i alt mange gode grunde til at spørge: Hvad skal der ske? Hvad er egentlig indholdet i en fælles grænsekontrol, asyl- og indvandringspolitik? Hvilke problemer vil man løse

med en sådan fælles politik? Og i øvrigt: Vil problemerne mon blive løst?

Der er også en særlig dansk grund til at tage emnet op i NOTAT. Asyl- og indvandringspolitik er nemlig omfattet af den danske rets-politiske EU-undtagelse (se mere i NOTAT december 2007). Nu vil nogle af Folketingets partier have netop denne undtagelse ændret. Men de er uenige om hvad en ændring skal bruges til. Nogle partier vil bevare den stramme danske indvandringspolitik, andre vil tilslutte sig en fælles europæisk indvandringspolitik. Vi klargør forskellen på de to muligheder og bringer en oversigt over partiernes holdninger.

Så er du lidt bedre klædt på når der kommer en folkeafstemning om den rets-politiske undtagelse. God læselyst!

Erling Böttcher
redaktør

De åbne grænser – og den lukkede

Afskaffelsen af grænsekontrollen mellem EU's medlemslande har forstærket presset for fælles regler for hvem der må passere den ydre grænse og få adgang til EU. Målsætningen om en fælles asyl- og immigrationspolitik i EU blev besluttet på et møde i Tammerfors i 1999, men det er gået en del langsommere end planlagt.

Indtil nu bygger asylsamarbejdet på fire vigtige aftaler:

- § Dublin 2-forordningen (2003): En asylansøgning behandles i det land som flygtningen først ankommer til – og ikke i andre lande.
- § Modtagelsesdirektivet (2003) – fælles regler for hvordan asylansøgere skal modtages.
- § Kvalifikationsdirektivet (2004) – fastlægger rettigheder for en person der har fået asyl.
- § Asylproceduredirektivet (2005) – fælles procedurer for behandling af asylansøgninger.

Kravene i de tre direktiver er minimumskrav. 1. december 2007 var deadline for at gennemføre det sidste direktiv.

Kommissionen fremlagde i juni 2007 et idékatalog til et fælles asylsystem hvor landene har de samme standarder og deles om byrderne. En køreplan kommer i midten af 2008. Officielt er målet en vedtagelse senest i 2010. ♦

Det skriver vi om Frankrig får formandskabet for EU i andet halvår af 2008. Her vil præsident Sarkozy have vedtaget en europæisk pagt om asyl og indvandring. Den skal markere at EU står for en fælles politik på dette område. Her giver vi et overblik over hvad der sker netop nu – og hvad du kan læse mere om inde i bladet.

Færre asylansøgere

Antallet af asylansøgere i EU er raslet ned de sidste fem år. I 2002 kom der lidt over 400.000 asylansøgninger, mens tallet i 2006 var faldet til under 200.000. I starten af 1990'erne, efter Sovjetunionens sammenbrud, nåede antallet op på næsten 800.000. I slutningen af 1990'erne førte krigene på Balkan til en ny stigning.

Antallet af asylansøgere hænger snævert sammen med krige og konflikter på globalt plan, men nedgangen skyldes i høj grad også at det er blevet meget sværere at søge om asyl. EU-landene har forstærket kontrollen ved sine grænser, strammet visumreglerne og forhindret flyselskaber i at medtage asylansøgere. Alt sammen med det resultat at det er blevet vanskeligere at aflevere en asylansøgning.

I 2006 kom der flest asylansøgninger fra irakere. Dernæst fulgte flygtninge fra Rusland og Serbien-Montenegro. Flest ansøgninger blev indgivet i Storbritannien, Tyskland og Frankrig, men i forhold til indbyggertallet var det Cypern, Malta og Sverige som lå i front. Danmark modtog i 2006 1.795 asylansøgninger og gav 1.278 opholdstilladelser. ♦

Fort Europa – grænsen rykkes ud

I september 2005 forsøgte tusindvis af fattige afrikanere at komme ind i den spanske enklave Melilla på den marokkanske Middelhavskyst – i håbet om videre adgang til Europa. Det lykkedes for omkring 700 at komme over hegnet som omkredser byen, men seks personer blev skudt ned af marokkanske sikkerhedspatroljer. Den tragiske begivenhed er kun en af mange historier om fattige afrikanere som desperat søger mod det rige EU. Tusinder er omkommet på havet når deres små joller er forulykket på vejen til for eksempel Malta, den italienske ø Lampedusa eller De Kanariske Øer. Mange flere er sendt retur efter at de er kommet i land.

Samtidig har EU optrappet indsatsen for at forhindre denne folkebevægelse.

Et redskab til dette er patruljering langs kysterne for at opsnappe flygtninge inden de når Europas kyster. Grænseagenturet FRONTEX er oprettet for at hjælpe med dette.

Et andet vigtigt element er hjemsendelsesaftaler med de lande flygtninge kommer fra og samarbejde med disse lande om at bygge kontrolposter som kan stoppe folk inden de når EU's grænser.

Den 13. februar 2008 fremlagde EU-kommissær for "frihed, sikkerhed og retfærdighed" Franco Frattini en »grænse-pakke«. Forslaget går ud på at udvikle Frontex-samarbejdet, at oprette et europæisk grænse-overvågningssystem EUROSUR, og at oprette et ind- og udrejse-register. ♦

Blue card til de eftertragtede

Befolkningsprognoserne for Europa viser at der bliver flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder. Og problemet kan ikke løses alene ved at hæve pensionsalderen og få flere i arbejde, lyder analysen fra EU. Derfor er det nødvendigt med flere indvandrere, ikke bare på sigt, men allerede i dag mangler vi dygtig arbejdskraft i mange sektorer.

Forbilledet er »green card«-systemet i USA som tillader udvalgte udlændinge at få opholds- og arbejdstilladelse. I EU hedder det bare »blue card«.

Et lovforslag er på vej i EU-systemet. Kravet er at gæstearbejdere skal være veluddannede og have mindst tre års erhvervs erfaring, at de kan ansættes i jobs som ikke kan besættes af EU's egne statsborgere. Ansættelse skal ske i en to-årig periode. Kommissionen foreslår også at immigranterne tilbydes mindst det tredobbelte af det pågældende lands minimumsløn for at imødekomme fagforeningernes bekymringer for import af billig arbejdskraft. Forventningen er at Parlamentet i efteråret 2008 vedtager forslaget. ♦

Danmark står udenfor

Beslutninger om asyl og indvandring har været et følsomt emne hvor medlemslandene ikke er begejstrede for at afgive suveræniteten. Derfor er det gået langsomt med at få en fælles politik. Og det som er vedtaget, bliver mødt med kritik fra borgerretsgrupper, flygtningeorganisationer og andre. De mener at den humanitære standard er for ringe og et udtryk for laveste fællesnævner.

Effektiviteten i beslutningsgangene fik et løft med Nice-traktaten i 2000. Herefter sker de fleste afgørelser på asyl- og indvandringsområdet med flertalsafgørelser, det vil sige at de enkelte lande ikke længere har vetoret. Desuden har Parlamentet fået medbestemmelse på lovgivningen, så en lov kun kan vedtages hvis der er flertal både i Parlamentet og blandt regeringerne.

De nye stemmeregler betød at Danmark på grund af sit forbehold på det retlige område ikke længere var med i dette samarbejde. En folkeafstemning om forbeholdet vil – efter alt at dømme – handle om at Danmark i stedet får en ordning så et flertal i Folketinget fra sag til sag kan afgøre om Danmark skal være med. ♦

De illegale

Et af de brændende spørgsmål i den fælles retspolitik er illegale indvandrere. I dag bor et sted mellem 4,5 og 8 millioner indvandrere i EU, som ikke har opholdstilladelse. Denne gruppe er genstand for stor opmærksomhed.

For tiden behandler EU et forslag om fælles regler for udvisning som bl.a. giver mulighed for at tilbageholde indvandrerne i op til 18 måneder inden hjemsendelse. EU er også optaget af at finde metoder til at afskrække økonomiske flygtninge fra at tage til Europa, for eksempel ved at straffe arbejdsgivere som ansætter indvandrere uden arbejdstilladelse.

Imens er illegale indvandrere – eller de papirløse som de ofte kaldes i Frankrig og Spanien – begyndt at røre på sig. De kræver ordentlige arbejdsforhold og opholdstilladelse. Det kan umiddelbart lyde urealistisk, men det er faktisk ikke ualmindeligt i Sydeuropa at store grupper af indvandrere »regulariseres« og får opholds- og arbejdstilladelse. Senest i Spanien i 2005 hvor 570.000 med ét slag blev lukket ind i den spanske varme. ♦

Europæisk asylsystem er uretfærdigt

Minimumsdirektiver

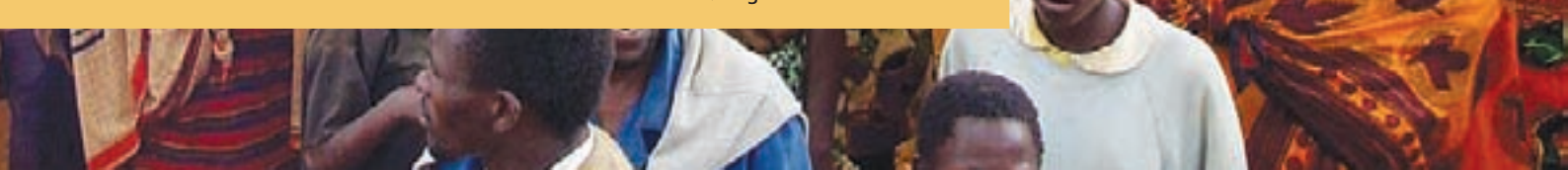
EU har vedtaget tre direktiver om fælles minimumstandarde for flygtninge.

Direktivet om modtagelsen af asylansøgere sikrer bl.a. adgang til arbejdsmarkedet senest et år efter, at asylansøgere har indgivet ansøgning om asyl.

Kvalifikationsdirektivet fastlægger betingelser for at opnå asyl og en række rettigheder som man opnår. Det handler bl.a. om opholdstilladelse i mindst tre år, ret til rejse i det pågældende land, »pas-sende indkvartering«, undervisning og arbejdssøgning.

Asylproceduredirektivet kræver at afgørelser skal træffes individuelt, objektivt og upartisk, og fastlægger fælles standarder for anvendelse af begreber som »grundløse ansøgninger« og »første asyl-land«. Det handler også om at sende asylansøgere tilbage til »sikkert oprindelsesland« og »sikkert tredjeland«.

Danmark er ikke omfattet af disse tre direktiver eller af familiesammenføringsdirektivet.

Flygtningeorganisationer rejser sønderlemmende kritik af det nuværende EU-samarbejde på flygtningeområdet. Det bliver de fattigste lande – og flygtninge – der betaler prisen.

IKKE GODKENDT. »Målsætningerne for Dublin-systemet er (...) i stor udstrækning nået,« skrev EU-Kommissionen i en statusrapport sidste år om samarbejdet på flygtningeområdet. Få måneder senere konkluderede Franco Frattini, dengang kommissær med ansvar for blandt andet asyl, at der var brug for en finjustering for at gøre det mere effektivt og retfærdigt.

Men det Europæiske Flygtningeråd ECRE – som består af 68 flygtninge-hjælpeorganisationer i 25 lande – er helt uenig i at der kun er brug for en finjustering. Ikke alene kalder de den nuværende ordning for et »asylotteri«. De sætter spørgsmålstegn ved selve systemet.

Dublin-systemet handler om hvordan EU's medlemslande skal tage imod flygtninge. Det vigtigste princip er at det land som en flygtning er rejst ind i, også er det land der har ansvar for at behandle ansøgningen. Rejser en flygtning videre til det næste land, skal han/hun sendes tilbage til det første land.

På den måde er det hensigten at undgå »asyl-shopping«, det vil sige at en flygtning rejser rundt fra det ene land til det andet. For flygtningen kan det være en fordel ikke at blive kastebold, men det kan samtidig være en ulempe at få sin sag afgjort i et »dårligt« land.

Forudsætter harmonisering

»Jeg er i tvivl om systemet kan repareres, eller om vi skal smide det helt væk,« siger generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp, Andreas Kamm til NOTAT.

»Forudsætningen er at man har harmoniseret reglerne for asylbehandling, og det har man ikke. Det er jo helt åbenlyst når godkendelsesprocenten for irakiske asylansøgere i Grækenland er 0, mens den er 30 i Danmark og 50 i Sverige.«

»For det andet er der ikke nogen solidaritet i systemet. Det er randstaterne som får den største byrde, og det er dem der er dårligst udrustede. Det er svært at påstå at det er fair,« siger han.

Andreas Kamm er overbevist om at forfulgte personer på den måde ser et incitament til at gå under jorden eller søge videre mod lande hvor chancerne for asyl er større. Ligesom det er svært at frigøre sig fra tanken om at randstaterne kan have en interesse i at lade flygtninge passere videre til næste land.

Minimumsregler overholdes ikke

Der gælder allerede en række fælles regler i EU for hvordan asylansøgere skal modtages og behandles (se boks side 6). En ting er at der er tale om minimumsregler som ifølge flygtningeorganisationerne ikke giver den nødvendige beskyttelse. Men dertil kommer at nogle lande slet ikke lever op til kravene.

For eksempel skulle direktivet om procedurerne for asylbehandlingen være gennemført senest 1. december 2007. Direktivet garanterer blandt andet en asylansøger retten til et personligt interview, tolkebistand og adgang til advokat.

Dublin-forordningen

Dublin II-forordningen er en EU-lov vedtaget i 2003. Den afløste Dublin-konventionen som trådte i kraft i 1997. Dublin II placerer ansvaret for en asylansøger i det første EU land en asylansøger er rejst ind i, dog ikke hvis man har visum eller familie i et andet land.

Forordningen er omfattet af Danmarks retlige forbehold, men Danmark har tiltrådt forordningen med en parallel-aftale. Norge og Island er også med. EU-Kommissionen er på vej med en række ændringsforslag.

Grækenland lever slet ikke op til disse krav. Og der er flere andre eksempler på at netop landene ved de ydre grænser – som hører til blandt EU's fattigste – er de værste syndere. Asylforholdene i Malta er blevet skarpt kritiseret efter internationale inspektioner. Også Polen har mødt stærk kritik for at lade tjetjenske flygtninge sygne hen i isolerede asylejre under faldefærdige betingelser og uden skoletilbud til børn, sådan som EU-direktiverne kræver.

Ingen »sikre lande«

Et af de mest kontroversielle punkter handler om de såkaldte sikre lande. Det vil sige lande som det er sikkert at sende en afvist asylansøger tilbage til. EU's regering skal med en flertalsafgørelse udarbejde en liste over sikre lande. Problemet er bare at der inden for EU er meget forskellige vurderinger af hvilke lande der er sikre. Det viser diskussionerne forud for vedtagelsen af direktivet (se boks).

Dansk Flygtningehjælp opfordrer til at man overvejer helt at afskaffe brugen af "sikre lande" i den europæiske lovgivning.

»Intet land på forhånd kan siges at være "sikkert" for alle flygtninge. Dette må nødvendigvis bero på en individuel vurdering og dermed også en mulighed for asylansøgeren til at anke denne vurdering i henhold til hans eller hendes individuelle sag,« hedder det i organisationens høringssvar til forslaget om en nyt asylsystem i EU. ♦

Afrikanske lande:

EU-landes vurdering af om et land er "sikkert oprindelsesland".

	Benin	Botswana	Cap Verde	Ghana	Mali	Mauritius	Senegal
Kommissionen	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Tjekkiet	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Danmark	Ja	–	–	Ja	–	–	Ja
Estland	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja
Finland	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	–	Nej
Frankrig	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Tyskland	Nej	–	Nej	Ja	Nej	–	Ja
Ungarn	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Irland	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Malta	Ja	Ja	Ja	NO	Ja	Ja	Nej
Holland	–	Ja	Ja	–	Ja	Ja	Ja
Polen	–	–	–	Ja	Ja	Ja	Ja
Portugal	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Slovakiet	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Sverige	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Nej
Storbritannien	–	–	–	Ja	–	–	Ja

Ifølge EU's asyl-proceduredirektiv kan afviste asylansøgere sendes tilbage til »sikre oprindelseslande«. Kommissionen vurderede som udgangspunkt syv afrikanske lande som »ikke-sikre«, men bad regeringer indsende deres vurdering forud for vedtagelsen i 2005. De meget forskellige svar sætter et stort spørgsmålstegn ved om rimeligheden i direktivets krav om en fælles EU-liste – vedtaget med flertalsafgørelse.

Kilde: Statewatch

Blanke felter = intet svar

Højere standarder, mere solidaritet

Kursen er sat mod et fælles asylsystem i EU inden udgangen af 2010. Det forudsætter en helt anden vilje end hidtil.

FÆLLES ASYL-SYSTEM. En fælles asylmyndighed som uddanner et multinationalt korps af eksperter og sagsbehandlere til at træffe afgørelser i asylsager for alle EU-lande. En fordeling af flygtninge i alle medlemslande efter en retfærdig kvoteordning hvor de rigeste lande bærer den største byrde.

Fri fantasi eller hovedelementer i et nyt europæisk asylsystem?

En af dem som håber på det sidste er Andreas Kamm, generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp.

»Ingen kan sige hvor hurtigt, men jeg tror der vil blive gjort op med den manglende solidaritet. Hvis ikke Europa som et af de stærke steder i verden med hensyn til samarbejde og med et demokratisk fundament kan få det til at fungere, så kan

det ikke lade sig gøre at løse flygtningeproblemerne. Det er måske ikke sikkert at vi får et sted i Europa hvor alle asylansøgere indgiver deres ansøgninger, og så sidder der en gruppe og afgør og fordeler på kvoter. Det ligger nok ikke lige om hjørnet. Men jeg tror på at det vil lykkes at harmonisere asylpolitikken med fælles standarder og genbosætningsprogrammer,« siger han.

Grønbog

Målsætningen om en fælles asylpolitik går tilbage til Amsterdam-traktaten og topmødet i Tampere i 1999. Ifølge køreplanen skal et fælles europæisk asylsystem være vedtaget inden udgangen af 2010. Men foreløbig er det kun første fase

som er ved at være på plads. Den består af en række minimumsstandarder som på papiret gælder i alle lande – dog ikke Danmark.

Den næste og sidste fase er skudt i gang med et oplæg fra EU-Kommissionen sidste år. En såkaldt grøn bog præsenterede en række ideer og 35 åbne spørgsmål som alle interesserede har haft mulighed for at kommentere. Kommissionen kommer med et egentligt udspil i sommeren 2008. Der er opstillet tre målsætninger for et fælles asylsystem. For det første at løfte standarderne for beskyttelse af flygtninge, for det andet at opnå et mere ensartet niveau i EU's medlemslande, og for det tredje en højere grad af solidaritet.

Retfærdig byrdefordeling

Det sidste punkt imødekommer kritikken om at det i dag er de fattigste lande langs EU's grænser mod syd og øst der står med de største byrder og på grund af deres geografiske placering modtager rela-

Oplægget fra EU-Kommissionen svarer ikke på om flere flygtninge skal kunne komme over muren til Europa. Men man foreslår at dem der kommer, får en beskyttelse på et højere niveau end i dag.

»De nuværende direktiver og perspektivet i Grønbogen rummer mange fornuftige tanker. Jeg er kritisk, men ikke bange,« siger Andreas Kamm, generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp.

tivt flere flygtninge end de rigere, gamle medlemslande.

En mindre radikal mulighed for en mere retfærdig byrdefordeling vil være at opruste den nye Europæiske Flygtningefond med flere penge. Den nuværende bevilling på lidt over 100 millioner euro om året er ikke tilstrækkelig til at udjævne den nuværende skævhed, og slet ikke hvis standarderne skal hæves.

Tilbage står så spørgsmålet om viljen i medlemslandene til at harmonisere yderligere på den fælles politik for asyl og indvandring – med højere standarder og med mere solidaritet. Selv om Danmark som udgangspunkt ikke deltager i dette samarbejde, vil man nok i mange europæiske hovedstæder være enig med den danske regering når den »lægger vægt på, at landene i EU får lejlighed til at forholde sig til, om man ønsker at gå videre med regelharmonisering på nuværende tidspunkt, eller om der er behov for at indsamle yderligere erfaringer med de

allerede eksisterende regler,« som det hedder i en rapport til Folketingets Europaudvalg.

Styret tilgang

For Dansk Flygtningehjælp er det en forudsætning for yderligere harmonisering at det fører til en bedre beskyttelse end nu:

»Hvis harmonisering betyder at Europa hjælper dårligere om ti år end i dag, så lad være, men de nuværende direktiver og perspektivet i grønningen rummer mange fornuftige tanker. Jeg tror det er vigtigt at få begyndt. Jeg er kritisk, men ikke bange,« siger Andreas Kamm.

Han håber også at Danmark vil droppe sit forbehold på flygtningeområdet:

»Jeg synes at vi er oppe imod så store udfordringer, at når vi har et EU, så skal EU også arbejde i fællesskab og vise solidaritet på det her felt.«

Men fremmedfjendske reaktioner i mange lande viser at dette er et område hvor der er stærke følelser på spil, og hvor

mange vil mene at ethvert land må have retten til at bestemme?

»Jeg forestiller mig ikke at antallet af flygtninge i Danmark og i Europa bliver vanvittigt meget anderledes end det har været. Det går lidt op og ned, der er en vis kapacitet som sætter rammen for hvor mange vi kan modtage. Jeg tror ikke på åbne grænser, men på en styret tilgang af flygtninge. Folk skal være trygge og vide at der er styr på dette område. Virkeligheden er at EU vil forstærke grænsekontrollen for migranter, og det vil begrænse antallet af spontane asylansøgere. Til gengæld tror jeg så også at Europas befolkning er parate til en aftale om at vi kan hjælpe for eksempel 100.000 om året i genbosætningsprogrammer ude i verdens konfliktområder,« siger Andreas Kamm. ♦

Stop udsendelse til Grækenland!

Den 7. februar besluttede Norge at behandle asylbegæring fra alle ansøgere som er rejst gennem Grækenland. Beslutningen skete i kølvandet på nye oplysninger om krænkelsen af asylansøgenes rettigheder i Grækenland. I Danmark stiller regeringen sig tilfreds med en skriftlig accept fra de græske myndigheder hvor de lover at den pågældende vil få adgang til at indgive og få behandlet en ansøgning om asyl i Grækenland, Kritikken af forholdene i Grækenland og den norske beslutning er en bombe under det europæiske flygtningesamarbejde hvor man skal sende en asylansøger tilbage til det land, han eller hun først rejste ind i. I en rapport fra november i 2007 konstaterede FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) at alle asylansøgere i Grækenland systematisk får afslag. Langt de fleste er krigsflygtninge fra Afghanistan og Irak, men sidste år gav myndighederne kun asyl til 0,04 procent af alle ansøgere.

Den danske regering siger at kun hvis man har modtaget en skriftlig accept fra de græske myndigheder hvoraf det fremgår at den pågældende vil få adgang til at indgive og få behandlet en ansøgning om asyl i Grækenland, sker der overførsel.

Generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp Andreas Kamm mener at den danske regering løber fra sit ansvar. »Man kan ikke have tillid til at der kommer noget fornuftigt ud af at få adgang til en asylprocedure. Kvaliteten af afgørelserne er hårrejsende dårlige. Når en asylansøger får et afslag, er det bare et par linjer uden nogen som helst begrundelse. Det er helt uacceptabelt,« siger Andreas Kamm.

Udlændinge

2007 satte rekord som det år nogensinde, hvor der kom

TILSTRØMNING. En ny bølge af udlændinge er søgt til Danmark for at arbejde og studere. I alt blev der udstedt 37.523 opholdstilladelser til udlændinge med henblik på at arbejde eller studere i 2007. Det er over 30 procent flere end i 2006 – og knap en tredobling siden 2002, hvor der blev udstedt 13.000 opholdstilladelser.

Tallene fremgår af den årlige statistik fra ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration.

Det er især østarbejdere fra de nye EU-lande som vejer tungt i statistikken. Også arbejdere fra de gamle EU-lande er i stigende grad søgt til Danmark, cirka halvdelen af dem fra Tyskland.

De største nationaliteter i 2007 var Polen med 11.797 personer, Tyskland med 4.583, Kina med 3.679, Ukraine med 3.279, Indien med 2.538, Litauen med 2.535 og USA med 2.478.

I 2007 steg også antallet af familiesammenføringer for første gang siden 2001. De tre største nationaliteter i 2007 var Thailand med 412, Tyrkiet med 340 og Filipinerne med 203 personer. ♦

Her har Danmark andre regler

Der er forskel på dansk udlændingepolitik i forhold til EU's. Her er et kort sammendrag af forskellene.

UDLÆNDINGEPOLITIK. Danmark fik i 2001 en ny regering, som havde en ny og strammere udlændingepolitik som et vigtigt politisk punkt. Der blev især gennemført nye og strammere regler for, hvornår man er berettiget til at få sin familie til Danmark, den såkaldte familiesammenføring.

Det var ikke tilfældigt idet netop familiesammenføringerne dengang udgjorde langt den største indvandring til Danmark. Den nye politik for familiesammenføring havde to hovedhjørneste: En 24 års grænse for hvornår man har ret til at søge om at få sin familie til landet, og et tilknytningskrav hvorefter myndighederne skal bedømme om en familie samlet set har større tilknytning til et andet land end til Danmark. Med de to særlige regler ønskede man at dæmpe op for bl.a. arrangerede ægteskaber i indvandrer kredse her i landet.

Netop de to danske særregler er i strid med EU, og vil skulle ændres, hvis Danmark fuldt ud afskaffer sit forbehold

mod EU's fælles asyl- og indvandringspolitik. Dansk Flygtningehjælp har sæt nærmere på forskellene mellem EU's og Danmarks udlændingepolitik.

NOTAT bringer her et kort sammendrag af Dansk Flygtningehjælps gennemgang:

Definition og rettigheder

Det såkaldte »kvalifikationsdirektiv« fra 2004 bestemmer hvad medlemslandene skal anse for flygtning, og hvilke rettigheder denne har.

Danmark lever ikke op til reglerne på otte punkter; bl.a. er definitionen af flygtninge ikke bred nok, der er for få rettigheder og for meget skøn overladt til myndighederne, og de danske regler om at en flygtning skal blive boende de første tre år er i strid med EU's regler om bevægelsesfrihed.

Modtagelse af asylsøgere

Direktivet om minimumsstandarder for modtagelse af asylansøgere blev vedtaget

27.1.2003, og kræver bl.a. sammenlignelige standarder i alle EU-lande.

Danmark lever ikke op til direktivet på fire punkter; især har asylsøgere i Danmark ikke adgang til arbejdsmarkedet, hvilket de ifølge direktivet skal have efter ét år.

Midlertidig beskyttelse

Direktivet om minimumsstandarder for midlertidig beskyttelse i tilfælde af masse-tilstrømning af fordrevne personer blev vedtaget i 2001. Det skete under indtryk af masseflugten af Kosovo-albanere i foråret 1999 som afslørede store forskelle i EU-landenes regler.

Danmark har ikke indført tilsvarende regler.

Familiesammenføring

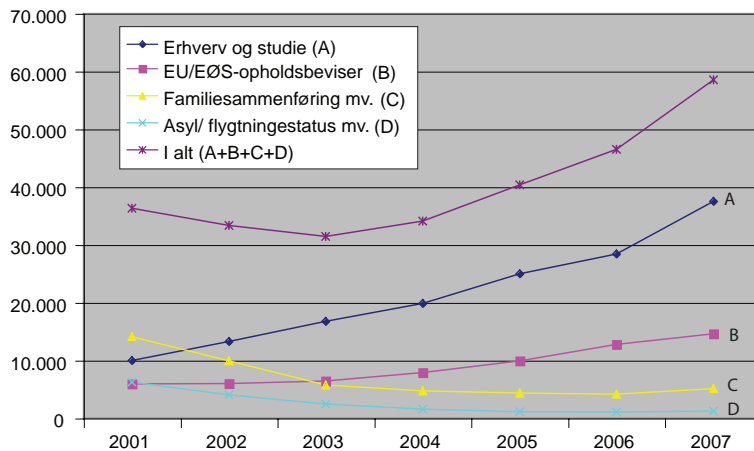
Direktivet om familiesammenføring blev vedtaget i 2003. Danmark lever ikke op til direktivet på otte punkter, og vil bl.a. skulle

- ændre 24-års reglen til en 21-års regel
- sænke kravet om lovligt ophold i 10 år

strømmer til Danmark

flest udlændinge for at bo og arbejde i Danmark.

Antallet af meddelte opholdstilladelser i 2001-2007

Kilde: Publikationen "Tal og fakta på udlændingeområdet 2007", ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration, marts 2008

* Kategori B er arbejdstagere som er omfattet af EU's regler om fri bevægelighed, kategori A er groft sagt resten, der er omfattet af specielle regler, f.eks. arbejdere fra de nye EU-lande hvor der er overgangsregler, og fra lande uden for EU.

Note: Oversigt over antallet af meddelte opholdstilladelser m.v. kan ikke direkte anvendes som udtryk for indvandringen til Danmark, bl.a. kan personer over tid optræde flere steder i opgørelsen - det gør f.eks. personer med en studietilladelse som også får en særlig arbejdstilladelse, der giver ret til deltidsarbejde. Der kan også være tilfælde, hvor opholdstilladelsen ikke benyttes, fordi den pågældende udlænding aldrig indrejser i landet.

Regler for familiesammenføring er et af de punkter hvor den danske lov er strammere end EU's.

- til tre år for at få familie sammenført
- afskaffe tilknytningskravet, hvorefter begge ægtefæller samlet set skal være mere knyttet til Danmark end til et andet land
- kravet om økonomisk sikkerhedsstillelse på 50.000 kr
- kravet om selvforsørgelse i en periode på et år op til familiesammenføringen
- kravet om at personen, som ønsker

- ægtefælle hertil, ikke i de seneste 10 år må være straffet for vold mod ægtefælle, samlever eller mindreårige børn
- automatisk behandling af ægtefæller som er »nærmere beslægtet« som et ikke-frivilligt ægteskab der ikke giver ret til familiesammenføring
- sænkning fra syv til fem års ophold for at kunne få varigt ophold for den familiesammenførte.

Tredjelandes statsborgere

Direktivet om tredjelandes statsborgeres ret til efter fem år på lovlige vis at have opholdt sig i landet at få status som fastboende udlænding.

Danmark har ikke tilsvarende regler. ♦

Kilde: »På hvilke områder er der ringere standarder i Danmark?« Notat af Nina Marie Lassen, Dansk Flygtningehjælp, oktober 2007.

Ja eller nej til forbehold?

Danmark har et forbehold imod retspolitikken i EU, herunder den fælles asyl- og indvandringspolitik. Skal danskerne ved en folkeafstemning stemme ja eller nej til at ophæve forbeholdet og hvorfor. Læs her hvad de politiske partier siger.

TIME-OUT. Ifølge det danske forbehold deltager Danmark ikke i overstatsligt EU-samarbejde om retspolitikken. Det har hidtil virket i praksis. Meget af politikken har været såkaldt mellemstatsligt, hvor Danmark har kunnet deltage, og på de øvrige områder har Danmark kunnet vælge at indføre EU-reglerne, hvor man ville.

Nu er der dømt time-out. Lissabon-traktaten levner ikke mellemstatsligt samarbejde tilbage at deltage i – det hele er overstatsligt. Med andre ord indføres det

danske retlige forbehold først fuldt ud, hvis Lissabon-traktaten træder i kraft. Ironisk nok vil der således gå mindst 15 år fra forbeholdets indførelse i 1993 til dets fulde gennemførelse.

Ændringerne i Lissabon-traktaten har fået modstandere af EU-forbeholdene på banen for at kræve dem afskaffet, hvilket ifølge aftalen fra 1993 kun kan ske ved en folkeafstemning.

Der er kun lige én hage ved det hele. Partierne Venstre, Konservative og Socialdemokraterne, som ønsker retsforbeholdet

afskaffet, ønsker det i virkeligheden ikke helt og fuldt afskaffet. Det ville nemlig også afskaffe den strammere danske udlændingepolitik som de ønsker at bevare (se artiklen »Her har Danmark andre regler«, side 10).

Derfor er planen at indføre den såkaldte »opt-in«, eller »tilvalgsordning«, som giver Folketinget ret til uden folkeafstemning at tilslutte sig overstatsligt samarbejde i retspolitikken. Men først efter vælgerne eventuelle afskaffelse af det nuværende forbehold. ♦

Johanne Schmidt-Nielsen, flygtninge- og integrationsordfører, Enhedslisten:

Enhedslisten vil anbefale et nej til afskaffelse af retsforbeholdet. Enhedslisten ønsker ikke at overlade en blankocheck til et EU-ivrigt folketingsflertal så de kan overgive forvaltningen af politi-, rets- og udlændingepolitik til et overstatsligt EU-samarbejde. Uanset om man ved folkeafstemning måtte have accepteret en opt-in model, vil vi arbejde for at politikken fastlægges af det danske Folketing. I det omfang områder er overladt til EU-samarbejdet, vil Enhedslisten naturligvis arbejde for selv den mindste forbedring ud fra Enhedslistens overbevisning. Det gælder både rets-, politi- og udlændingesamarbejdet.

Søren Søndergaard, medlem af EU-Parlamentet, Folkebevægelsen mod EU:

Folkebevægelsen mod EU ønsker at Danmark skal være undtaget fra så meget af EU's retspolitik som muligt, og i stedet vælge at samarbejde om retspolitikken i internationale fora som FN og Europarådet, da f.eks. terrorister, pædofile og menneskesmuglere ikke stopper ved EU's grænser. Hvis vi bevarer retsundtagelsen i sin nuværende form og Lissabon-traktaten træder i kraft, vil retsundtagelsen dække alle områder af retspolitikken, herunder straffe- og politisamarbejdet. Derfor er den bestemt værd at bevare. Men falder en folkeafstemning således ud at retsundtagelsen skal ændres, foretrækker vi at det bliver en opt-in-løsning. Dermed bliver det Folketingets flertal der tager stilling til om Danmark skal deltage i hvert enkelt initiativ på det retspolitiske område. På den måde bevarer vi et minimum af selvbestemmelse over vores retspolitik.

Kim Mortensen, EU-ordfører, Socialdemokraterne:

Socialdemokratiet vil anbefale et ja til opt-in-modellen. Jeg tror at Danmark, ligesom Irland og Storbritannien, vil stå udenfor på visse områder. På alle områder som handler om at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet, som f.eks. handel med mennesker og terrorbekæmpelse, skal Danmark gøre alt for at sikre at EU kommer med fælles europæiske løsninger på fælles europæiske problemer.

For Socialdemokratiet er det vigtigt at vi kan bevare de helt centrale dele af Danmarks udlændingepolitik, som f.eks. 24-års reglen og tilknytningskravet, derfor skal vi på disse områder bevare et forbehold.

Keld Albrechtsen, retspolitisk ordfører, JuniBevægelsen:

JuniBevægelsen vil anbefale et nej. Et ja til at Folketinget stykkevis kan deltage i hele det retlige område på overstatsligt niveau vil indebære en overladelse af suveræniteten på vilkår og på områder hvor JuniBevægelsen siger nej til at give EU lovgivningsmagt og administrative/dømmende beføjelser. Hvis det bliver et ja, kan der være konkrete områder hvor det ikke vil være betænkeligt at deltage på EU-niveau, men det ville i hvert enkelt tilfælde kræve en overordentlig grundig analyse og vurdering inden en beslutning forsvarligt kan træffes. Der er jo tale om en uigenkaldelig beslutning. Samlet set er det bedre at bevare den nuværende undtagelse end at deltage på de betingelser der findes i Lissabon-traktaten. Traktatens danske protokol er et usædvanligt elendigt stykke arbejde – så dårligt at regeringen slet ikke tør sende traktaten til folkeafstemning her i Danmark.

Peter Skaarup, EU-ordfører, Dansk Folkeparti:

Dansk Folkeparti vil under alle omstændigheder anbefale et nej til en afskaffelse af det retlige forbehold. Fordi Danmark med en afskaffelse af det retlige forbehold mister muligheden for selv at afgøre vores udlændingepolitik og andre retspolitiske forhold, som i tilfælde af et ja vil blive afgjort af EU og ikke længere af os selv. Det vil sige at folkestyret vil være sat ud af kraft.

Hvis det mod al forventning skulle blive et ja, er det helt afgørende at Danmark får en undtagelse på udlændingeområdet. Men også andre dele af det retlige samarbejde er så problematiske at Danmark er bedst tjent med at stå helt uden for – eksempelvis den europæiske arrestordre fordi denne er karakteriseret ved forskelsbehandling.

Astrid Krag, flygtninge- og integrationsordfører, SF:

Hvis der ikke i Folketinget kan skaffes flertal for at sætte afskaffelse af retsforbeholdet til afstemning, vil SF arbejde for at der laves en politisk aftale om hvad Danmark vil bruge et opt-in-forbehold til. EU skal tage større ansvar for at hjælpe verdens flygtninge, og garantere at ingen der søger asyl i et europæisk land, risikerer at blive sendt tilbage til forfølgelse. Vi har brug for klare rettigheder til dem der søger asyl: Hvilken stat der er ansvarlig for behandlingen af en asylansøgning, fælles europæiske minimumsstandarder for en retfærdig asylprocedure og fælles minimumsvilkår for modtagelse af asylansøgere. Disse ønsker til dansk udlændinge- og flygtningepolitik kan kun realiseres gennem en fælles forpligtigende EU-politik. Derfor ønsker SF retsforbeholdet afskaffet, så Danmark kan være med til at præge og slås om denne politik i EU. Danmark har en klar interesse i at deltage på hele det retlige område, herunder det fælles arbejde med at løse fælles udfordringer som grænseoverskridende kriminalitet, kvindehandel og asylpolitik.

Morten Østergaard, flygtninge- og integrationsordfører, Radikale Venstre:

Radikale Venstre ønsker at vælgerne får mulighed for at tage stilling til en fuldstændig afskaffelse af det retlige forbehold. Lykkes det ikke, vil vi først derefter tage stilling til hvad vi så vil anbefale. Vi ønsker at være fuldt og helt medlem af EU fordi vi ønsker fuld indflydelse. EU har en række regler som beskytter alle borgere i EU bedre end de danske regler. Selv hvis vi ikke synes at den danske lovgivning var for lukket, så er der jo langt større perspektiver i at koordinere og diskutere og blive enige om en fælles europæisk politik end der er i enten at lave en lukket national udlændingelovgivning, som er hullet som en si på grund af EU – eller en åben national udlændingelovgivning som risikerer at fungere som en magnet på alle de europæiske borgere, som er kommet i klemme i deres egne nationale regler. Disse mekanismer gør sig ikke kun gældende for familiesammenføring, men også for asyl og for tiltrækningen af højt kvalificeret arbejdskraft.

**NOTAT
modtog ikke svar
fra
de Konservative**

Karen Ellemann, flygtninge- og integrationsordfører, Venstre:

Venstre ønsker at afskaffe alle undtagelserne. Opt-in-modellen er en ideel løsning for Danmarks vedkommende fordi vi kan fastholde vores udlændingepolitik som nyder bred opbakning i befolkningen og på Christiansborg. Samtidig kan vi være med i den nødvendige styrkelse af indsatsen mod terror og grænseoverskridende kriminalitet. Vi har hidtil kunnet lappe nogle af hullerne som undtagelsen skaber. Den tid er imidlertid forbi når Lissabon-traktaten træder i kraft. Så vil Danmark ikke længere kunne sidde med ved bordet når der skal træffes vigtige beslutninger mod grænseoverskridende kriminalitet, terror og menneskesmugling. Det kan ikke være i vores interesse at stå udenfor. Alene Europol's rolle i opretholdelsen af pædofile netværk viser betydningen af dette. Det samme gør indsatsen mod terror. Derudover har vi i dag stor fordel af vores samarbejde mod eksempelvis »asylshopping« gennem vores fingeraftryksregister "Eurodac". Men som sagt ønsker vi at bevare vores udlændingepolitik, og derfor må vi stå uden for dele af bl.a. familiesammenføringsdirektivet.

Kimen til et fælles grænsekorps: 500 bevæbnede paskontrollører

Virksomheder måler fremgang på bundlinjen. Politikere måler på valgresultat. Grænseagenturet Frontex bliver målt på opbrugte og afviste mennesker.

GRÆNSEKONTROL. Foreløbig går det godt. I en analyse fra februar i år kalder EU-Kommissionen det lige frem imponerende hvad den nye EU-myndighed har opnået på mindre end tre år:

Siden starten i oktober 2005 har Frontex (Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser) været med til at opspore, indfange og afvise 53.000 personer som prøvede at overtræde EU's ydre grænser.

Flere end 2.900 forfalskede rejse-dokumenter er blevet beslaglagt. Og 58 personer er blevet anholdt for at medvirke til illegal indvandring.

Det kan siges at være et pænt resultat for en myndighed som sidste år havde 82 ansatte og rent praktisk bestod af et kontor i Warszawa.

Måske alligevel

Selv om budgettet for Frontex i år er fordoblet til godt 70 millioner euro (522 millioner danske kroner) og antallet af ansatte nu tæller 138, er det stadig en beskeden størrelse sammenlignet med de tæt på otte tusinde kilometer ydre landegrænse, og de hundredetusinder af grænsevagter som i forvejen findes i medlemslandene.

Michal Parzyszek, Frontex-talsmand i

Warszawa, trækker også en anelse på svaret når han bliver spurgt om hvordan de foreløbige resultater egentlig skal forstås:

»De tal over opbrugte og afviste personer som Kommissionen refererer til, er resultater af operationer hvor Frontex har taget initiativet og koordinerer aktionen. Hvorvidt en sådan patruljering ville have fundet sted alligevel uden vores initiativ, kan vi jo ikke sige noget bestemt om.«

Kun et armbind

Det er heller ikke sådan at de 138 ansatte i Warszawa selv patruljerer den polske grænse mod Ukraine, står på vagt i de finske skove, eller bemander patruljebåde i Middelhavet og i Atlanterhavet.

Grænsepatruljering er stadig medlemslandenes opgave.

Frontex' arbejde består i at samle data, lave analyser, træne personel, samordne

fællesoperationer, og forberede samarbejde med andre lande, ikke mindst i Afrika.

Frontex har heller ikke sit eget udstyr, bortset fra et armbind med EU-flag og Frontex-logo. De må indtil videre gøre det ud for fælles uniformer når grænsevagter fra flere medlemslande er på fælles øvelse eller patrulje.

»Med et budget på 70,4 millioner euro ville vi kunne købe én helikopter. Den centrale fortegnelse over teknisk udstyr som vi råder over er kun et bestillingskatalog over udstyr som medlemslandene kan stille til rådighed for hinanden,« siger Michal Parzyszek.

Fejlstavede kaniner?

Forskellen mellem store opgaver som at overvåge og kontrollere 27 landes fælles ydre grænser, og de relativt set begrænsede midler som Frontex har til rådighed, blev indskærpet sidste år.

I juni 2007 vedtog EU's ministerråd en forordning om en fælles indsatsstyrke for grænsekontrol – Rapid Border Intervention Teams (RABITS, kun et enkelt b fra det engelske ord for kaniner).

I en pressemeddelelse dagen før beslutningen fandt Frontex-chefen, den finske general Ilkka Laitinen, grund til at understrege at der ikke var tale om noget nyt redningskorps til eftersøgning af druk-

I Spanien tilskriver man FRONTEX-samarbejdet en stor del af æren for at det er lykkedes at forhindre tusinder af afrikanske bådflugtninge i at nå frem til de Kanariske Øer.

ningstruede flygtninge i Middelhavet. Der ville heller ikke blive tale om en permanent grænsepatrijle, men om assistance ved et »ekstraordinært« og uforudset pres på EU's ydre grænser.

Et beredskab af paskontrollører...

I hvilke konkrete situationer skal RABIT-styrken sættes ind? En britisk parlamentsrapport fra marts 2008 stiller spørgsmålet og skriver at Frontex-chefen Laitinen havde svært ved at pege på et tænkeligt scenario, men omtalte flygtningestrømmen fra krigen i Libanon i sommeren 2006, og angrebene på de spanske enklaver Ceuta og Melilla i Afrika året før, som to historiske eksempler.

Major Andrew Mallia fra Malta, en

central kilde i rapporten med egne erfaringer fra eftersøgning af forliste flygtninge i Middelhavet, mener ikke at RABIT-styrken vil kunne bruges til søs:

»Det har de ikke udstyr til, men styrken vil eksempelvis kunne bruges ved en pludselig tilstrømning af sydamerikanske statsborgere til lufthavne i Spanien,« udtaler han.

Den første praktiske øvelse med RABIT fulgte major Mallias opskrift. I november sidste år øvede deltagere fra 16 EU-lande modtagelse af flygtninge i lufthavnen i Porto i Portugal efter en opdigtet massetilstrømning fra det fiktive land Den Central Amerikanske Republik.

...men med våbentilladelser

Foreløbig består EU's fælles grænse-

kontrol altså af knap halvanden hundrede embedsmænd på et kontor i Warszawa og en beredskabsstyrke på 500-600 paskontrollører med et ensartet logo på et armbind. Men forordningen som etablerede RABIT, indeholder et kim til mere. Af særlig interesse er det at medlemmer af RABIT får ret til at bære våben på andre medlemslandes territorier.

Tidligere var det udelukkende medlemslandenes egne love som styrede gæstende myndighedspersoners bevæbning. Med RABIT-forordningen fik EU som noget nyt indført overstatslige regler for myndighedspersoners våbenbrug.

Næste skridt: Et rigtigt grænsekorp

Og i forlængelse af RABIT-beredskabet kan man ane næste trin – et rigtigt fælles-europæisk grænsekorp EBGC (European Border Guard Corps). Det er et begreb som er blevet indføjet og slettet i forskellige EUDokumenter de seneste ti år, og som Kommissionen agter at vende tilbage til.

Et fælles grænsekorp er i dag kun fremtidsmusik. Om det er en truende eller en løfterig melodi, afhænger af hvem man spørger.

Men det er i hvert fald politisk følsomt.

»Jeg er ikke i en position som giver mig mulighed at sige noget om den sag,« siger Frontex-talsmanden Michal Parzyszek. ♦

Danmark er med alligevel

Etableringen af Frontex og af beredskabsstyrken RABIT blev truffet med kvalificeret flertal af EU's ministerråd, og uden dansk deltagelse.

Der var en følge af den danske retslige undtagelse som siger at Danmark kun deltager i, og bliver bundet af, enstemmige beslutninger hvor alle lande har veto.

Men da Frontex er en del af de såkaldte Schengenregler om fælles grænsekontrol som Danmark tidligere har tilsluttet – inden Schengen blev en del af EU – så er Danmark med på vognen alligevel, efter egen beslutning.

Blandt andet deltog dansk personale i en RABIT-øvelse om kontrol af landegrænsen mellem Slovenien og Kroatien i april i år.

Ghadaffi skal vogte grænsen i Sahara

EU's sydlige grænse er ved at blive rullet 1.000 km ud i ørkensandet. På grænsen til Algeriet, Niger, Tchad og Sudan får Libyen til opgave at overvåge Unionens ydre grænse.

FREMSKUDT GRÆNSE. Udliciteringen af EU's grænsekontrol til oberst Muammar al-Ghadaffis Libyen har flere fordele set fra en EU-vinkel:

Jo færre flygtninge og indvandrere som krydser Libyens sydlige grænse, jo færre når sandsynligvis længere mod nord, og kommer dermed ikke tættere på EU's medlemslande.

Hvis flygtninge og indvandrere når frem til Middelhavet og pågribes til søs, kan der opstå juridiske problemer om hvortil de skal sendes tilbage, særlig hvis de nægter at oplyse hvor de kommer fra, eller hvis de risikerer forfølgelse i hjemlandet.

Det problem bliver udelukkende et libysk dilemma så længe de uønskede pågribes på 100-procent libysk sand i Sahara.

Desuden er mediebevågenheden i det sydlige Libyen til at overkomme.

»Varm gæstfrihed«

Grænsekontrol i det sydvestlige Libyen er en i princippet og i teorien nem opgave.

Alle som ikke er registreret som indrejsende ved grænseposterne Ghat mod Algeriet, og Al Thum mod Niger, betragtes pr. definition som ulovlig indrejste udlændinge.

Tilbage er så at finde dem i den »vide ørken som ikke kan sammenlignes med noget geografisk område i Europa.«

Og det er heller ikke helt lige til, konstaterede et hold eksperter fra EU-organet Frontex ved selvsyn på en teknisk mission til Libyen i maj sidste år.

De udsendte fra Frontex vendte tilbage med et godt indtryk fra rejsen, ifølge delegationens rapport:

»Delegationens medlemmer blev mødt med ekstremt varm gæstfrihed fra de liby-

ske værter og fik etableret gode operationelle kontakter som forhåbentlig vil kunne udvikle det fremtidige grænsekontrolsamarbejde.»

Send flere biler

Med hjem fra rejsen fik Frontex-delegationen også en ønskeseddel fra de libyske kolleger.

For at opfylde EU-ønsker om skærpet grænsekontrol i Sahara har Libyen brug for blandt andet: Toyota 4W-køretøjer med dæk og reservedele, kikkerter for at se i mørke, helikoptere, GPS-udstyr, telte, og redningskøretøjer udstyret til ørkenbrug.

Ønskesedlen var ikke en overraskelse, men en planlagt del af Frontex-delegationens besøg.

Allerede i efteråret 2006 mente den indtil for nylig ansvarlige kommissær Franco Frattini, (nu Italiens udenrigsminister), at der ville være en god fornuft i at bistå Libyen med teknisk udstyr.

»Det vil være i EU's interesse at hjælpe landet med at patruljere den sydlige grænse til Niger og Tchad,« forklarede

Frattini på et uformelt møde med EU's justitsministre i den finske by Tampere.

To til tango

Men ét er løfter og ønskesedler, noget andet er den konkrete opfyldelse.

Efter Frontex-delegationens besøg er det gået trægt med at få sat samarbejdet på skinner, fortæller talsmand for Frontex i Warszawa, Michal Parzyszek:

»Det er en langsommelig proces, fordi alt i Libyen er meget centraliseret, og ledelsen ønsker at knytte samarbejdet om grænsekontrol til andre spørgsmål. Fra Frontex' side ser vi det som et samarbejde på myndighedsniveau. Vi forhandler ikke med Libyen som stat, det er en opgave for Kommissionen.«

Dér ligger bolden så.

»Efter at vi har overrakt deres tekniske ønskeseddel til Kommissionen som fører forhandlingerne, kan vi bare håbe på at det give resultater så vi kan komme i gang med samarbejdet, ligesom vi gør det med Mauritien og Senegal. Man skal jo være to for at danse tango,« siger Michal Parzyszek. ♦

Ukendt antal i ørkenlejlre

Libyen er både et transitland og et modtagerland for flygtninge og migranter. I kraft af sin olieudvinding og relative stabilitet har Libyen i sig selv været et mål for migranter syd for Sahara, men også fra Asien.

Ifølge netværket og oplysningscentret »Intet menneske er illegalt« blev over 14.000 arbejdsmigranter deporteret i ørkenen ved Libyens grænser mellem 1998 og 2003, og omkring 60.000 er årligt spærret inde i interneringslejlre.

I følge Frontex-delegationens rapport holdt Libyen 6.725 migranter i lejre mellem den 1. januar 2006 og 31. maj 2007.

Udenrigsministeriet om Libyen

Oberst Ghadaffi har været Libyens ubestridte leder, siden han tog magten ved et statskup i 1969. Siden 1977 har Libyen været en jamahiriya (massestat) i overensstemmelse med teorierne udtrykt i Ghadaffis »Grønne Bog«, som er en blanding af socialistiske og islamiske teorier inspireret af Ghadaffis nomadebaggrund.

Formelt har Libyen hverken statsoverhoved, regeringschef eller regering. Den udøvende magt varetages af Den Generelle Folkekomité. Den lovgivende magt varetages af Den Generelle Folkedag, hvis medlemmer udpeges under nøje overvågelse af revolutionskomitéer, der er direkte underlagt Ghadaffi. Den interne stabilitet synes foreløbig sikret. Politiske partier er ikke tilladt og en effektiv opposition får ikke lov at eksistere.

Menneskerettighedssituationen, herunder ytringsfriheden, er fortsat kritisabel. Efter udleveringen af de mistænkte i Lockerbie-affæren stræber Libyen stærkt efter at opnå international rehabilitering, men forbindelserne til USA er fortsat på lavt blus.

Tekst fra Udenrigsministeriets landefakta om Libyen, www.um.dk

Skræmmekampagner

EU's nye våben i kampen mod migration: tv-reklamer

ADVARSEL. EU har sponsoreret en række tv-kampagner i forskellige afrikanske lande. Kampagnerne består af tv-reklamer der er produceret af den internationale migrationsfjendtlige organisation International Organisation for Migration (IOM), og har blandt andet været sendt under fodboldkampe. Formålet er at advare befolkningen i de fattige lande mod at forsøge at migrere til EU.

Ved at vise konsekvenserne af EU's migrationsfjendtlige politik forsøger de to reklamer at fortælle potentielle migranter at de ikke skal forvente at få et bedre liv i Europa.

Den ene reklame viser konsekvenserne af EU's migrationsfjendtlige politik i Middelhavet og Atlanterhavet: Folk der forsøger at komme ind i Europa fra Afrika risikerer i stadigt højere grad livet. Den anden viser det elendige liv migranterne kan forventes at få hvis de overlever turen. Budskabet er åbenlyst: befolkningen i Afrika skal skræmmes fra at forsøge at forbedre sin tilværelse ved at migrere til Europa.

Talsmand for IOM's hovedkvarter i Genève, Jean-Philippe Chauzy, fortalte i et Reuter-telegram den 27. november 2007. »Vi samarbejder med regeringerne i Nigeria, Cameroun og Schweiz om at informere potentielle migranter om farerne ved at benytte sig af smugler-netværkene og om virkeligheden som udokumenteret migrant i Europa.«

Sender penge retur

Den første af IOM's reklamer blev sendt i efteråret 2007 i Senegal og andre vestafrikanske lande. Den viser en kvinde der fortæller om hendes søn der druknede på turen til de spanske Kanarieøer, og hvordan han nu ikke længere kan forsørge sin familie. Den følelsesladede historie suppleres med billeder af kæntrede både og lig der skyller op på stranden, og indslaget afsluttes med at pop-sangeren Youssou N'Dour fortæller seerne at de ikke skal risikere livet, men i stedet blive i Afrika og tage sig af deres familie.

Det udelades naturligvis fra indslaget at den unge mand sandsynligvis tog af sted for netop at kunne arbejde i Europa og sende penge til sin familie, og at det er EU der har gennemført den økonomiske politik der har forarmet de afrikanske lande – heriblandt Senegal – ligesom det heller ikke fortælleres at det er EU's migrationspolitik der tvang hendes søn til at foretage den farlige tur i Atlanterhavet fra Senegal til Kanarieøerne i stedet for at

sejle direkte til Spanien. Dette indslag blev betalt af EU og Spanien og produceret af IOM.

Tro ikke på alt hvad du hører

Det andet indslag blev finansieret af EU og Schweiz og viser hvordan migranter behandles i Europa. En ung afrikansk mand ringer hjem til sin far og fortæller en idealiseret historie om hvor godt han klarer sig i Europa. Samtidig vises virkeligheden for tusindvis af migranter: Den unge mand har naturligvis ikke begyndt en uddannelse som han fortæller, men tigger på gaden og jages af politiet. For at understrege elendigheden er det naturligvis regnvej i det europæiske land der ikke ønsker hans tilstedeværelse.

Det mest absurde i dette indslag der første gang blev sendt under en fodboldkamp mellem Nigeria og Schweiz, er dog spørgsmålet om hvorfor den unge mand tog af sted. For hans far er tydeligvis en velhavende mand der kunne have givet sin søn både uddannelse og eventuelt et visum til Europa. Det er sigende for hele kampagnen at dette indslag afsluttes med teksten: »Tro ikke på alt hvad du hører«.

Næppe effektivt

Det er den migrationsfjendtlige, internationale organisation, IOM, der står bag reklamerne, med finansiel støtte fra Europa-Kommissionen og enkelte europæiske stater som Schweiz og Spanien. Indslagene har kostet omkring en million euro hver. Udover tv-indslagene er der også produceret radio-reklamer samt flyers,

i Afrika

Kommentar af Ole Poulsen,
redaktør på kampagnesiden »Intet mennesker er illegalt«

billboards m.v. som vil blive fordelt i de mest flygtninge- og migrant-producerende lande i Afrika.

International Organisation for Migration er egentlig ikke en organisation for migration, men har sit navn fordi den blandt andet bistår stater i at foretage tvungen repatriering – det vil sige deportation – af migranter, og i at forhindre flygtninge i at komme til rigere lande i Vesten. Om dette nye våben i EU og IOM's forsøg på at kontrollere migration vil være effektivt er dog stærkt tvivlsomt.

Pengeoverførsler fra migranter til deres familier er i dag en af verdens største valutabevægelser og overstiger langt de beløb lande i Europa giver i »udviklingsbistand«, så motivet for at migrere vil eksistere så længe denne kendsgerning taler sit eget tydelige sprog. Hertil kan det nævnes at migranter der har forsøgt turen til Europa, men enten er blevet deporteret eller tilbagevist inden de kom så langt, selv kan fortælle deres historier i hjemlandene.

Blandt andet afholdt »organisationen for udviste« i Mali for nylig en konference hvor de videregav råd og erfaringer om hvordan man overlever turen til og livet i

Europa til deres landsmænd der overvejer selv at tage turen.

Virkelighed kontra propaganda

På en konference om udvikling og migration i Afrika i Dakar i marts 2008 – hvor IOM pudsigt nok var med-organisator – understregede Aloysius Ajab Amin fra FN's Institut for Økonomisk Udvikling og Planlægning (IODEP) at det der driver folk til at migrere, er økonomisk elendighed kombineret med den globale sociale ulighed. Han fortalte at unge overalt på det afrikanske kontinent lever i elendighed forårsaget af arbejdsløshed og manglende

infrastruktur, »mens de ser deres jævnaldrende der har migreret, sende penge hjem.« Så længe denne økonomiske virkelighed taler budskabet i IOM's reklamer imod, vil propaganda-effekten nok være særdeles begrænset.

Kampagnesiden »Intet mennesker er illegalt« har adressen:
<http://illegalt.mahost.org/>
De omtalte videoer kan ses på:
http://www.clandestina.org/VIDEOS/Spain_ad.mov
http://www.clandestina.org/VIDEOS/Swiss_ad.mov

Den senegalesiske pop-sanger Youssou N'Dour medvirker i en af skræmme-videoerne hvor han fortæller seerne at de ikke skal risikere livet, men i stedet blive i Afrika og tage sig af deres familie.

Blåt kort til de kloge, rødt til de fattige

Fagbevægelsen frygter både for få og for mange udlændinge på arbejdsmarkedet hvis de nye EU-arbejdstilladelser vedtages.

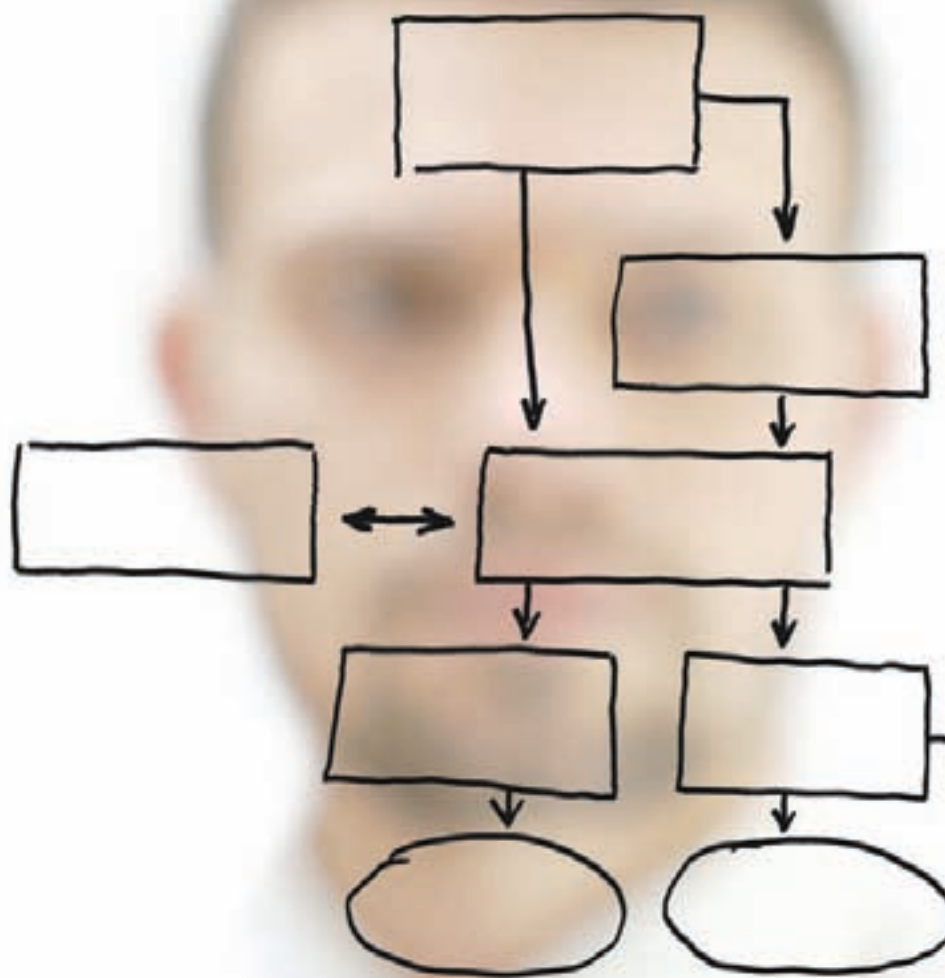
DE EFTERTRAGTEDE. »Med det europæiske blue card sender vi det klare signal til verdens højtuddannede, at de er velkommen i den Europæiske Union.« Det sagde Kommissionens formand José Manuel Barroso da han i oktober 2007 præsenterede forslaget om en EU-ordning for arbejdstilladelser til højtuddannede fra lande uden for EU. Forslaget fik en meget positiv modtagelse i EU-parlamentet, hvor alle store politiske grupper bakker op, men forslaget har også mange kritikere. Mens nogle frygter virkningen i u-landene (se side 22-23), frygter andre virkningen i EU. Det gælder ikke mindst Den Europæiske Faglige Sammenslutning (Euro-LO, EFS).

Blåt mod grønt

Det handler om at placere EU bedre i konkurrencen om verdens højtuddannede, og udgangspunktet er at EU er bagud, og at der er brug for en europæisk pendant til det amerikanske "green card". Mens højtuddannede udlændinge udgør 7 procent af arbejdsstyrken i Canada, og 3 procent i USA, er EU nede på 1,7 procent. Den procentdel skal op hvis EU's konkurrencedygtighed skal styrkes, mener Kommissionen, og svaret er lettere adgang for højt kvalificeret arbejdskraft. Forslaget går ud på at udlændinge med en høj uddannelse skal have arbejdstilladelse hvis de kan fremvise en kontrakt. De kan frit vælge om de vil tage familien med, og kan efter en periode på to år skifte arbejdssted også i et andet EU-land. Medlemslandene har dog flere bremsepedaler der muliggør en national regulering. De kan f.eks. i et vist omfang nægte udstedelse af tilladelse hvis de vil give fortrin til lokal arbejdskraft.

For mange

Den mulighed er omdiskuteret. Nogle mener at den kan gøre ordningen mindre attraktiv, andre at den er afgørende for at undgå negativ påvirkning af arbejdsmarkedet. Blandt de bekymrede røster er den

Europæiske Faglige Sammenslutning (EFS). Her er man bange for at højt kvalificerede udlændinge vil tilsidesætte lokal arbejdskraft. EFS vil have arbejdsmarkedets parter ind i de konkrete vurderinger af behovet for indvandring:

»De sociale partnere må inddrages i vurderingen af det reelle behov på ar-

bejdsmarkedet, og investeringer i uddannelse af arbejdsløse, herunder personer med en indvandrerbaggrund eller fra etniske minoriteter, må have førsteprioritet. Vi må også gøre arbejdet i sektorer med mangel på arbejdskraft mere attraktivt for de lokale arbejdsløse, hvad angår løn- og arbejdsforhold,« udtalte EFS' generalse-

EU's blue card (Kommissionens forslag)

Giver ikke permanent opholdstilladelse

Gyldigt i op til to år, kan fornyes

Giver ret til at den pågældende og den pågældendes familie kan bo, arbejde og rejse i EU.

Ansøgeren skal fremvise

- et godkendt eksamensbevis
- bevis på tre års erhvervs erfaring
- en arbejdskontrakt med en løn, der svarer til tre gange mindstelønnen eller tre gange arbejdslosheds understøttelsen i modtagerlandet.

Permanent opholdstilladelse gives efter fem år.

USA's green card

Giver permanent opholdstilladelse

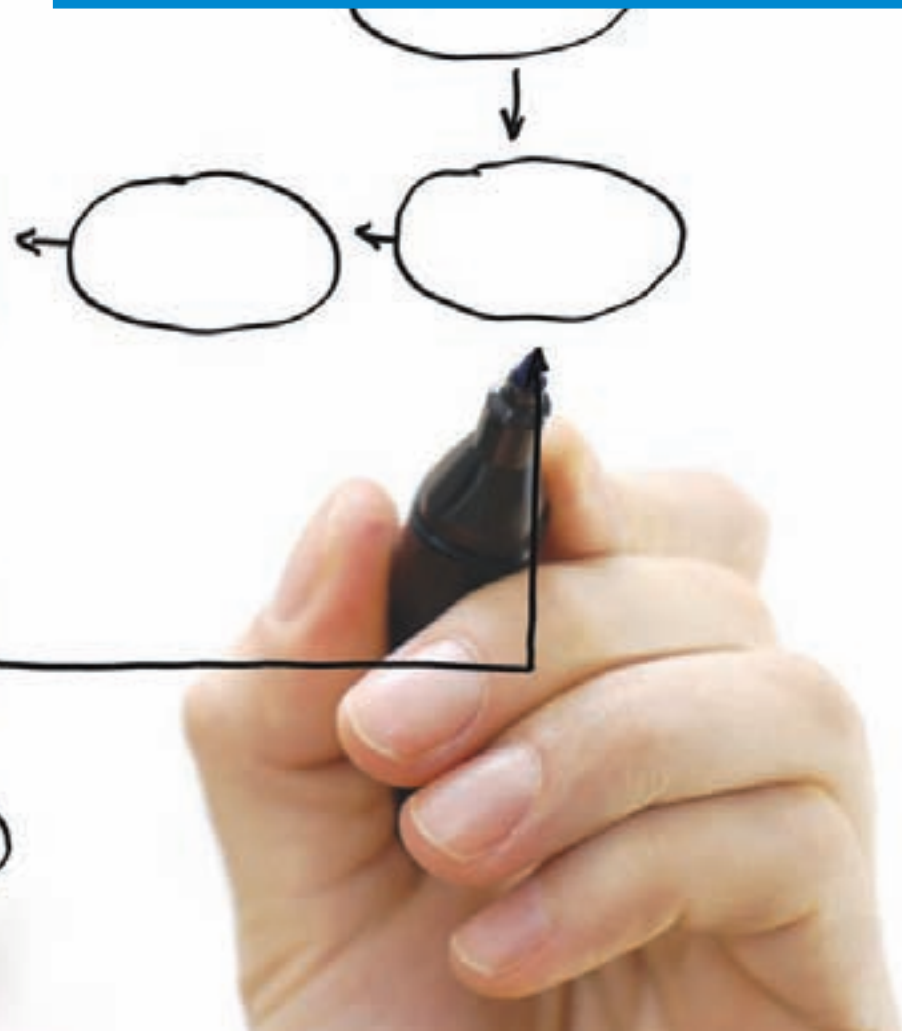
Gyldigt i ti år, kan fornyes

Giver ret til at bo, arbejde og rejse i USA.

Fem kanaler til at få et kort:

- en ansættelse
- familiebånd
- lotteri
- investering
- eller bevis på at have været fastboende i USA før 1972.

Kan blive amerikansk statsborger efter fem år.

ekretær John Monks ved forslagets offentliggørelse.

For få

Kritikken fra EFS hænger i høj grad sammen med den samlede pakke af forslag der er på vej gennem EU' lovmølle. Udover forslaget om et blue card, er også et for-

slag om sanktioner mod arbejdsgivere der har ansatte uden arbejdstilladelse, på vej, mens et tredje forslag fastsætter regler for hjemsendelse af illegale indvandrere. Med andre ord skabes der god adgang for højtuddannede, samtidig med at jagten på lavtuddannede økonomiske flygtninge intensiveres. EFS frygter at lavtuddannede,

illegale økonomiske flygtninge vil blive drevet mere under jorden, og at det sorte arbejdsmarked i EU snarere vil blive styrket og brutaliseret end svækket.

EFS' svar på det problem er at blue card-ordningen må suppleres af et parallelt system for udstedelse af arbejdstilladelser til også mellem- og lavtuddannet arbejdskraft. Det er nemlig i den gruppe vi finder langt de fleste illegale indvandrere. Hvis grov udnyttelse af arbejdskraften, særlig blandt illegale indvandrere, skal imødegås, må EU tilbyde dem veje ud af illegaliteten, mener EFS. Sammenslutningen vender sig mod det, den kalder »en to-strengt immigrationspolitik der favoriserer og fremmer migration af højt-kvalificeret arbejdskraft, mens den nægter mellem- og lavtuddannede adgang til og rettigheder på arbejdsmarkedet«.

Danske akademikere positive

Denne frygt finder man dog ikke hos de danske akademikere. Akademikernes Centralorganisation (AC) glæder sig over de elementer der vil udfordre den danske ordning som AC betegner som »noget mere restriktiv«. Det fremgår af et brev fra AC til Beskæftigelsesministeriet.

AC har dog en anden bekymring der handler om lønforhold. Direktivet foreskriver at en udlændings jobkontrakt skal rumme løfte om en løn der er mindst tre gange mindstelønnen eller tre gange dagpengesatsen. AC ser i hvert fald gerne forslaget ændret, så løn- og arbejdsvilkår bliver de samme som »normalt gældende i de enkelte EU-lande« for at undgå løntrykkeri.

Tyskland imod

I første omgang kommer der ingen ordning med blue card i Danmark. Vores forbehold på det retlige område betyder at Danmark ikke er omfattet af et fremtidigt direktiv. I givet fald skal Folketinget godkende en såkaldt parallelaftale. Men først skal EU-direktivet vedtages i EU, og det kan blive svært. Forslaget kræver enstemmighed, og flere lande er meget skeptiske. Holland er bekymret for lønspørgsmålet, mens Østrig og Tyskland er mere generelt bekymret for virkningen på arbejdsmarkedet. Den østrigske kansler Gusenbauer advarer mod »for meget centralisering på dette område«, og ser en trussel mod den nationale arbejdsmarkedspolitik, mens Tyskland frygter at forslaget vil betyde, at medlemslandene vil blive pålagt at modtage kvoter af udlændinge.

Forslaget diskuteres i Ministerrådet den 5-6. juni. ♦

U-landene mister deres læger

Over halvdelen af de læger og sygeplejersker der uddannes i de fattige lande, rejser til de rige lande.

HJERNEFLUGT. Da den store indvandring til Europa begyndte i 1960'erne, var den først og fremmest præget af folk med ingen eller en lav uddannelse. Og de fik i reglen arbejde på steder der ikke krævede megen uddannelse, og hvor lønningerne var lave.

I England fik mange således arbejde som buschauffører, i Tyskland arbejdede indvandrere i især bilindustrien, og i Danmark blev de ansat på jernstøberier indtil de fandt sig en mere tiltalende beskæftigelse.

Sådan er det som bekendt ikke længere. De lavtlønnede arbejdsopgaver udføres enten af maskiner eller af fabrikker i u-landene selv.

Nu vil man have læger

Til gengæld er der en stærk interesse i at ansætte folk med høje kvalifikationer. EU er på vej med et forslag som skal tiltrække de veluddannede (se side 20-21).

I lande som England og USA har man allerede længe haft et stort antal læger og sygeplejersker der har fået deres uddannelse i de fattige lande. Og nu er man også begyndt i Danmark – på trods af, at dansk ikke er et internationalt sprog som engelsk.

I november 2007 ansatte den midtjyske region således 31 indiske læger med speciale i patologi, radiologi og anæstesi.

At ansætte dem voldte ingen vanskeligheder. Annoncer i to indiske aviser førte til hele 700 ansøgninger.

Det har samtidig sat mere fokus på en vigtig diskussion. Er Danmark nu også med til at øge u-landenes problemer på sundhedsområdet når vi henter de læger som de selv har så hårdt brug for?

Halvdelen forlader Malawi

For det står galt til på dette område. I Indien er situationen at 30-40 procent af landets læger forlader landet.

I et land som Malawi står det endnu værre til. Her forlader halvdelen af lægerne landet, så Malawi nu kun har 300 læger til at betjene en befolkning på 7 millioner mennesker. Til sammenligning har Danmark med en mindre befolkning næsten 20.000 læger.

Men det er svært for u-landene at standse denne udvikling så længe de rige lande tilbyder arbejde. For lønningerne for læger og sygeplejersker i for eksempel Danmark er uendelig meget højere end de er i Indien.

Har lægerne først vænnet sig til den høje løn, er det erfaringsmæssigt meget lidt sandsynligt at de vender tilbage til deres hjemland. ♦

Brain drain

Vort lægebehov er et luksus-problem, mener overlæge Ole Hartling, tidligere formand for Etisk Råd.

NEJ TIL UDENLANDSKE LÆGER. De udviklede lande suger veluddannet arbejdskraft ud af tredjeverdenslande. Fænomenet fik i 1963 betegnelsen brain drain – »hjerneflugt«. Omvendt kaldes det brain gain set med de vestlige landes øjne. Brain drain har i mange år været stigende og har nu nået foruroligende dimensioner. Man taler om vestlige landes nykolonialisering af Den Tredje Verden. Hjerneflugten drejer sig om videnskabsfolk, ingeniører og læger, og den har nået et katastrofalt omfang.

Det mener overlæge Ole Hartling, tidligere formand for Etisk Råd. Han ser med stor skepsis på at Danmark er begyndt at rekruttere uddannet sundhedspersonale i de fattige lande. Han køber ikke begrundelsen om vi har et »desperat behov for

speciallæger«. For i sammenligning med udviklingslandene er vores lægemangel et luksusproblem.

Konsekvensen er at befolkningerne i udviklingslandene i stigende grad bliver henvist til uautoriseret medicin byggende på overtro og traditioner. Det gælder sær-

lig i landdistrikter, hvor kampen mod fattigdom, analfabetisme og uvidenhed i forvejen er svær.

At mange læger og sygeplejersker i u-landene ikke ønsker at tage ud i landdistrikterne kan ifølge Ole Hartling aldrig blive et argument for at vi skal tilbyde dem

*Ole Hartling,
tidligere formand
for Etisk Råd.*

stillinger hos os. Jo flere læger der er i u-landene, des større er chancen for at man kan få besat stillinger i landdistrikterne.

Ole Hartling tror ikke på at man får lægerne fra u-landene til at vende tilbage til deres hjemlande, selv ikke når man gør deres ansættelse tidsbegrænset. Erfaringerne fra USA og England viser at deres ansættelse vil blive forlænget og måske gjort permanent.

Derimod finder han at det vil være en god idé, om danske læger tager et antal år til u-landene. Problemet er blot at vi har gjort det kunstigt vanskeligt.

Det skyldes den såkaldte 4-års regel, hvorefter lægen skal være i gang med sin uddannelse som speciallæge, inden der er gået fire år. Og de læger, der tager til u-landene, kan ikke i tilstrækkelig grad få anerkendt dette arbejde i deres karriere. ♦

Brain gain

De indiske læger vil alligevel ikke tage ud hvor der er brug for dem, mener Jon Mortensen fra Dansk Institut for Internationale Studier.

JA TIL UDENLANDSKE LÆGER. Groft sagt er der ikke noget problem i at læger i u-landene rejser til den rige verden. På sigt vil muligheden for at kunne udvandre tværtimod fremme interessen i u-landene for at få en sundhedsuddannelse. Fratager man dem muligheden, vil de måske uddanne sig til noget andet, hvis de da overhovedet får en uddannelse.

Det siger Jon Mortensen, ph.d.-studerende og medarbejder ved Dansk Institut for Internationale Studier. Han har blandt andet bidraget med et kapitel om »Hjerneflugten fra Sydafrikas sundhedssektor« i tidsskriftet Den Ny Verden.

At muligheden for udvandring fremmer lysten til at studere, er veldokumenteret. Diskussionen går alene på hvor meget det betyder, siger han.

Nogle u-lande har indført en karantæneperiode efter endt uddannelse for at

*Jon Mortensen,
medarbejder ved
Dansk Institut
for Internationale Studier.*

holde på deres arbejdskraft i en årrække, eller de stiller krav om at man lægger et depositum for at kunne rejse ud. Men erfaringerne er ifølge Jon Mortensen ikke gode:

»Folk tager alligevel af sted – og så har man sikret sig at de aldrig kommer tilbage. Og værdien af et depositum vil som oftest hurtigt blive forringet på grund af inflationen. Man kan gøre det sværere og dermed dyrere at udvandre, men migration er svær at stoppe, uanset hvad man gør for at forhindre den.«

Selv om alle afrikanske og indiske læger vendte tilbage, ville de kun dække 10 procent af deres behov. Hvis problemet med manglende sundhedspersonale virkelig skal løses, må der gang i en udvikling i deres hjemlande og flere skal uddannes, mener han.

Men man kan også tilbyde emigranter orlovsperioder, så de kan arbejde en tid i deres hjemlande, og de rige landes sundhedspersonale kunne i højere grad tage arbejde i lande med akut mangel. ♦

"Skammens direktiv" splitter

Der skal indføres ensartede og retfærdige regler for hvornår og hvordan man sender illegale indvandrere ud af EU. Men uenigheder har igen sat forslaget på stand-by. Menneskerets- og flygtningeorganisationer appellerer om at forkaste »skammens direktiv«.

Danmark og udvisninger

Danmark er ikke omfattet af udvisningsdirektivet på grund af den retlige undtagelse. I modsætning til lande i Sydeuropa er der i Danmark kun et forholdsvis begrænset antal som opholder sig illegalt. Frihedsberøvelse af udlændinge uden opholdstilladelse handler derfor næsten kun om afviste asylansøgere som ikke kan eller vil sendes hjem.

I Danmark er der ingen øvre grænse for hvor længe en udlænding uden opholdstilladelse må være indespærret.

I dag sidder omkring 70 frihedsberøvede asylansøgere i Kriminalforsorgens lukkede fængsel Ellebæk ved Sandholmløjren. Tre af dem har siddet inde i et år, og syv har siddet inde mere end seks måneder.

Fakta

Direktivet om "fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold" er endnu ikke vedtaget. Det blev fremlagt første gang i efteråret 2005 og er ændret mange gange. Et kompromisforslag blev forhandlet på plads mellem Rådet, Kommissionen og Parlamentet i april 2008, men blev ikke godkendt da regeringsrepræsentanter fra alle lande holdt møde den 7. maj.

Forslaget kræver vedtagelse både i Parlamentet og blandt medlemslandenes regeringer.

1. behandling i Parlamentet er planlagt til juni.

De fælles EU-regler for udvisning indebærer i den seneste udgave:

- Mindst syv dage til at forberede »frivillig hjemrejse«
- Maksimum seks måneders frihedsberøvelse
- Ekstra 12 måneder i »særlige tilfælde«
- Aftale påkrævet med det land der sendes tilbage til
- Særlig beskyttelse af uledsagede børn
- Adgang for hjælpeorganisationer til hjemsendelseslejre
- Forbud mod genindrejse i op til fem år for personer der ikke frivilligt rejser tilbage.

UDVISNINGS-DIREKTIVET. De er skudt op som paddehatte det seneste ti-år, lejrene, centrene, fængslerne, eller hvad de kaldes. De fleste er placeret langs grænserne til EU hvor hundredtusinder af mennesker har søgt lykken i EU, men har fået beskeden: »Uønsket«. Nu venter de kun på at blive sendt tilbage til der hvor de kom fra.

Det handler langt fra alene om asylansøgere. I lande som Frankrig, Italien og Spanien lever og arbejder millioner af udlændinge uden opholdstilladelse. Med mellemrum bliver de anholdt og udvises efter regler som varierer stærkt fra land til land.

EU-Kommissionen fremlagde for tre år siden et direktiv som skal harmonisere reglerne for hvordan og hvornår disse såkaldte tredjelandsstatsborgere sendes ud af EU. Hvis udvisning fra et EU-land skal gælde for alle EU-lande, er det nødvendigt med den samme – retfærdige – behandling. Sådan lyder filosofien bag forslaget. Fælles regler vil samtidig danne grundlag for et praktisk og økonomisk samarbejde om tilbagesendelse. Vrøvl, siger kritikerne, formålet er ikke at beskytte folk, men sna-

EU

rere at effektivisere udvisninger og skræmme personer fra at søge ophold i EU.

Amnesty International, det Europæiske Flygtningeråd og andre har længe kritiseret det planlagte udvisningsdirektiv og ført kampagne for mindstekrav som sikrer de udvisningstruede rettigheder og bedre forhold i lejrene. Indespærring af udviste i op til 18 måneder, forbud mod genindrejse i EU og ringe mulighed for frivillig hjemrejse er ikke en anstændig EU-standard, siger de, og opfordrer nu til at forkaste det som er blevet døbt »skammens direktiv«.

Desperate forhold

Den 2. maj 2008 begik 32-årige Ebenizer Folefack Sontsa fra Cameroun selvmord i en belgisk hjemsendelseslejr. Det skete få dage efter at han under tumult havde modsat sig politiets forsøg på at sætte ham på et fly til Afrika. I februar og marts i år døde to udlændinge i hjemsendelseslejre i Rotterdam fordi de ikke fik nødvendig lægehjælp. De to hollandske dødsfald kommer efter at 11 udlændinge i 2005 omkom under en brand i en containerbarak for udviste indvandrere ved Schiphol Lufthavn.

Tragedier som disse har skabt opmærksomhed og bekymring for de forhold man byder mennesker som ikke har gjort andet end at befinde sig i et EU-land uden tilladelse. I Belgien fik det seneste dødsfald regeringsmedlemmer til at kræve et moratorium for udvisninger indtil en ny lov om legalisering af papirløse træder i kraft.

Forskellig praksis

Spørgsmålet om hvor længe det skal være muligt at frihedsberøve en udlænding der ikke har opholdstilladelse, har været det mest kontroversielle spørgsmål og den væsentligste grund til at medlemslandene endnu ikke er nået til enighed.

Tyskland, Storbritannien og flere andre medlemsstater har ingen grænse for hvor længe man må frihedsberøve en person. I Frankrig gælder en grænse på 32 dage. I Spanien og Italien er det 40 og 60 dage. Hvis det ikke er lykkedes at arrangere en hjemsendelse inden da, er myndighederne forpligtet til at løslade personen.

I særdeleshed er forholdene på Malta blevet kritiseret. Her holder myndighederne illegale indvandrere indespærret op

til 18 måneder i centre hvor de hygiejnemæssige forhold langt fra overholder internationale forpligtelser.

Lukket land

Et andet punkt som har været udsat for skarp kritik, er bestemmelsen om det ikke skal være muligt senere at få indrejsetilladelse til det land man udvises fra – eller til et andet EU-land.

Mange af de mennesker der kan blive omfattet af dette forbud, er indvandrere som i årevis har boet i et af EU's medlemslande og som derfor tvinges til at forlade familie og venner – foruden deres arbejde. De kan for eksempel være gift med en EU-statsborger. Forslaget indebærer et indrejseforbud på op til fem år.

Direktivet handler desuden om vilkårene under frihedsberøvelsen, særlige hensyn til familier og uledsagede børn, adgang til lægehjælp, ankemuligheder og inspektion af centrene.

Kompromis blev underkendt

Da Parlamentets retsudvalg i september 2007 vedtog 200 ændringsforslag, blev den maksimale periode for frihedsberøvelse nedsat fra seks til tre måneder, men samtidig blev der åbnet for at der i »særlige tilfælde« kan ske en forlængelse på yderligere et år, det vil sige i alt 18 måneder.

Loven skal både vedtages (enstemmigt) af Rådet (EU's regeringer) og af parlamentet (almindeligt flertal). Tyskeren Manfred Weber som er ordfører på sagen og repræsenterer den største partigruppe i Parlamentet, indgik derfor et kompromis med det slovenske formandskab som forhandler på vegne af EU's regeringer.

Muligheden for 18 måneders indespærring blev fastholdt, men den normale maksimumperiode blev sat op til seks måneder. Imidlertid havde det slovenske formandskab gjort regning uden vært. Da regeringsrepræsentanter holdt møde den 7. maj, kunne de ikke nå til enighed.

Endnu engang er forslaget sendt til hjørne. ♦

Menneskerettighedsgrupper, støttegrupper for flygtninge, kirkelige organisationer og mange andre har i årevis ført kampagne for forbedringer af »udvisnings-direktivet«. Den 7. maj demonstrerede de i Bruxelles med et krav til EU-Parlamentets medlemmer om at afvise den seneste version af direktivet. Foto: Nikolaj Willumsen

Illegale olivenplukkere kræver

Alt er op ad bakke når illegale migrantarbejdere går i aktion for menneskelige vilkår i den spanske olivenhøst. Truslen om deportation er én af farerne. Men i Jaén er de både trodsige og stædige.

UDEN RETTIGHEDER. Den 4. februar gik 45 arbejdere fra Marokko, Senegal, Algeriet, Colombia og andre lande i strejke på ubestemt tid. Scenen var den sydspanske region Jaén, og anledningen var olivenhøsten. En strejke med et så ubetydeligt antal deltagere, ville normalt ikke påkalde sig opmærksomhed, men det særlige ved strejken var at det var den første strejke blandt illegale migrantarbejdere i Spanien. De nederste af de nederste på det spanske arbejdsmarked krævede knap nok ligebehandling, bare ordentlig behandling. Det er en kamp op ad bakke. For som Silvia der er talsmand for de strejkende, siger:

»At være papirløs illegal immigrant er at være uden rettigheder.«

Sover på gaden

Det var en ganske lille organisation, Migrantarbejdernes Fagforening (Sindicato Obrero Inmigrante, SOI) der tæller bare 218 medlemmer, der indledte strejken. Olivenhøsten i Jaén er et multinationalt forehavende, og SOI tæller derfor mange nationaliteter, dog er de fleste medlemmer af SOI fra Nordafrika. Nogle har været den farlige vej over vandet til det forjættede Europa, andre er inviteret som sæsonarbejdere ved tidligere lejligheder og er blevet i landet længere end tilladt.

Arbejdet i olivenplantagerne er hårdt, og lønnen for de papirløse er på et eksistensminimum. Migrantarbejdere klager over dårlig behandling, og racistisk tiltale og diskrimination er hverdag.

Et særligt problem er såmænd at få tag over hovedet. Mange arbejdsgivere stiller ikke en seng til rådighed, og byens herberg kan ikke klare alle. I stedet overnatter mange migrantarbejdere på gaden i regionens hovedstad. Her sover de i al slags vejr på busstationer eller i en smøge, og bliver samlet op på gaden af arbejdsgiveren næste dag.

Disse forhold har den lille fagforening sat sig for at ændre. Menneskelige forhold for alle, tag over hovedet, ordentlig behandling, og en opholds- og arbejdstilladelse er hovedkravene.

”Intet menneske er illegalt! Retfærdighed og værdighed for migrantarbejderne!” Aktivister fra SOI ved en olivenplantage i Jaén i Sydspanien.

Migranter lette ofre

Hvis arbejdsgiverne ville, kunne de snildt finde de nødvendige arbejdere ad officielle kanaler, også selvom der ikke er arbejdskraft nok i området. De behøver blot at henvende sig til myndighederne som så udsteder et passende antal midlertidige arbejdstilladelser til udenlandske arbejdere. Men så følger der betingelser med. De skal betale for rejsen frem og tilbage, de skal overholde overenskomsten, de skal stille et værelse med seng til rådighed, og de skal betale de obligatoriske sociale bidrag til pension, arbejdsløshedsforsikring m.m.

Disse betingelser er nok til at gøre de illegale migrantarbejdere til et tiltrækkende alternativ. Det siger José Moral der er generalsekretær for den lokale afdeling af den største spanske faglige sammenslutning, Comisiones Obreras (CO):

»Arbejdsgivernes interesse er åbenlys. Ved at ansætte illegale migranter, sikrer de sig nogle ansatte der ikke kan forsvare sig

selv. Udover at de udsættes for umenneskelige forhold, så har det selvfølgelig også en indflydelse på forholdene for de øvrige arbejdere. Det bliver sværere at fastholde ordentlige overenskomster, og vi får et todelt arbejdsmarked hvor de værst stillede arbejder under slavelignende forhold,« siger José Moral.

I alt arbejder 100.000 personer med olivenhøsten i Jaén. Af disse er 7.000 tilrejsende sæsonarbejdere der næsten alle kommer fra andre lande. CO vurderer at 2.100 af disse sæsonarbejdere er papirløse immigranter. Alene i de sociale bidrag til pensions- og arbejdsløsheds-kasser sparer arbejdsgiverne »millioner«, ifølge CO. Om antallet af illegale immigranter i olivenhøsten er steget eller faldet i de senere år, er generalsekretæren for CO i Jaén, José Moral, usikker på.

»Det er heller ikke vigtigt,« siger han.

»Det afgørende er at der slet ikke skal være illegale migrantarbejdere i olivenhøsten.«

rettigheder

Strejken

De omtrent 45 migrantarbejderes strejke har været op ad bakke fra begyndelsen. Det første problem er at de reelt ingen magtmidler har. At nogle få dropper olivenplukningen har ingen effekt på produktionen, og arbejdsgiverne er ikke just tvunget i knæ af mobiliseringen. Og arbejderne risikerer både arrestation og deportation. Det er allerede sket for et enkelt medlem af SOI, og Silvia frygter det kun er begyndelsen.

SOI har henlagt sine aktiviteter til regionshovedstaden hvor de har slået sig ned på byens centrale plads, Plaza de las Batallas, og herfra drager ud på små manifestationer på vigtige steder i byen. De har fået flere afslag på ansøgninger om at demonstrere på bestemte steder i byen, herunder ved fagforeningen UGT's lokale hovedkvarter hvor myndighederne frygtede ballade.

SOI har nemlig ikke et godt forhold til den lokale fagbevægelse som de føler har svigtet. Heller ikke CO har støttet dem.

Ingen støtte

Det har skuffet Silvia fra SOI. Hun føler

at CO har vendt migrantarbejderne ryggen.

»Vi forstår det ikke. CO burde som fagforening se det som sin opgave at forsvare alle arbejderes forhold. Men de har end ikke været interesseret i at tale med os,« siger hun.

José Moral kan da heller ikke se at en strejke blandt migrantarbejdere i hans område kalder på et engagement fra CO's side:

»CO er en faglig organisation med klart definerede mål og med en tydelig strategi. Hvis andre vil danne andre organisationer, er de velkommen til det. Den slags findes der jo klare regler for i Spanien. Men at andre sætter en strejke i gang, har ikke nødvendigvis noget med os at gøre,« siger han.

Optræning

Fraværet af støtte fra store spanske organisationer har tvunget SOI til hele tiden

selv at sikre en synlighed. Og deres ambitioner har ikke fejlet noget. I marts opfordrede de til gennemførelse af en to-dages strejke den 1. og 2. maj blandt migrantarbejdere i hele landet. Opfordringen fandt opbakning hos mere end 1.000 mindre spanske organisationer, men de to dage i maj rystede ikke Spanien:

»Der var mange mindre og meget aktivistiske organisationer, der gennemførte markeringer, men nogen stor strejke kan man ikke sige det blev,« siger Silvia.

Blandt dem SOI kunne have forventet opbakning fra, var en sammenslutning af migrantarbejdere i Lorca, der ikke ligger langt fra Jaén. Fra den kant lød beskeden at medlemmerne ikke havde råd til at strejke.

Endnu før 1. maj havde SOI foretaget sit næste træk. En spansk menneskerettighedsaktivist, Jesús Hidalgo, som har bistået SOI hele vejen, gik i slutningen af april i sultestrejke. SOI havde lagt sit næste kort på bordet. Men kampen er stadig op ad bakke. ♦

Den spanske menneskerettighedsaktivist Jesús Hidalgo (i midten af billedet) valgte i april at gå i sultestrejke for migrantarbejdernes krav.

Paris, april 2008.
 Indvandrere uden opholdstilladelse.
 De papirløse demonstrerer med krav om amnesti.
 Foto: Photothèque Rouge/QG

Ingen amnesti i Frankrig

Præsident Sarkozy afviser at give opholdstilladelse i stort tal til strejkende »papirløse«. Omvendt kan han ikke ignorere deres store betydning for den franske økonomi.

ØNSKES: LEGALISERING. I april indledte tusinder af illegale indvandrere i Frankrig den første strejke nogensinde.

Det var en klappjagt på papirløse indvandrere på franske restauranter der satte aktionerne i gang. Først på restauranterne, siden på virksomheder i andre sektorer med mange indvandrere. Støttet af den kommunistiske fagbevægelse (CGT) var Frankrig derfor i nogle uger præget af store demonstrationer for en legalisering af landets illegale indvandrere. Med skærpede kontrolaktioner på arbejdspladserne pressede regeringen indvandrerne så meget at de gik på gaden med et krav om amnesti til alle.

Ingen amnesti

Generel amnesti bliver det ikke til, men den franske regering er parat til at give arbejds- og opholdstilladelse til »hundredevis« af indvandrere, og har opfordret de strejkende til at indlevere ansøgninger. Ansøgningerne vil bl.a. blive bedømt efter om de har arbejde, og vil få særlig positiv behandling hvis de arbejder på et område med mangel på arbejdskraft. Det ligner måske en beskeden åbning, men ifølge en række franske erhvervsfolk spiller indvandrere uden opholds- og arbejdstilladelse så stor en rolle i økonomien at antallet af nye arbejdstilladelser i prin-

cippet kan blive meget højt. Alene hotelsektoren anslår behovet til et sted mellem 50.000 og 100.000 arbejdstilladelser.

En del af hverdagen i Sydeuropa

Dette tal afspejler den store betydning indvandrere har i den franske økonomi, og Frankrig er ikke det eneste eksempel. Det samlede antal papirløse i EU skønnes at ligge et sted mellem 4,5 millioner til 8 millioner. I sagens natur kan ingen sige det præcist. Blandt de store værter for illegale indvandrere er Frankrig med 350.000, Italien og Storbritannien med hver 500.000, Belgien med 100.000 og endelig Spanien med 200.000.

Illegale indvandrere i så stort antal betyder at betegnelsen »illegal indvandrer« er en smule ved siden af. I Frankrig er den gængse betegnelse »les sans papiers« – de papirløse.

Der findes ikke videnskabelige tal på antallet af illegale indvandrere i Danmark, men myndighederne anslår tallet til at ligge mellem 1.000 og 5.000 mennesker. Dette tal viser den store forskel på situationen i Sydeuropa og i Norden.

Amnesti-bølger

I Sydeuropa sker det faktisk jævnligt at en regering beslutter sig til at udstede hundredtusinder af opholds- og arbejdstil-

ladelser, blandt andet for at komme et parallelt sort arbejdsmarked til livs. I Spanien blev det til 570.000 tilladelser i 2005, og i Italien til 500.000 indvandrere med nye papirer i 2006. Det fik EU-Kommissionen til at røre på sig og kræve at EU i fremtiden informeres, og at der gennemføres debat på EU-niveau inden der gives et stort antal opholds- og arbejdstilladelser.

Frankrig har ikke gennemført amnesti i samme omfang, som Spanien og Italien, men gav f.eks. i 90'erne opholds- og arbejdstilladelse til hen ved 90.000 papirløse. Det har Sarkozy ingen ambition om at gentage, men omvendt kan han ikke ignorere deres store betydning for dele af den franske økonomi. ♦

Nej tak til EU-sanktioner mod ulovlig arbejdskraft

EU er på vej med sanktioner mod arbejdsgivere der ansætter indvandrere uden opholdstilladelse. Det er noget af det vi må vælge fra hvis det retspolitiske forbehold ændres, mener Dansk Arbejdsgiverforening.

ARBEJDSGIVER-BØDER. I øjeblikket behandles et forslag fra EU-Kommissionen som vil føre til skrappe sanktioner over for arbejdsgivere, der har ansat indvandrere uden opholds- og arbejdstilladelse. Forslaget er omfattet af det danske forbehold, men da forbeholdets skæbne snart skal afgøres ved en folkeafstemning, kan reglerne også blive en realitet i Danmark.

Den danske model

Det skal de dog ikke hvis det står til Dansk Arbejdsgiverforening. Her vender de tommelfingrene nedad til hvad de kalder »drakoniske straffe«, og satser på at Danmark vælger den slags fra når forbeholdet ændres.

»Vi har tradition for at det er arbejdsmarkedets parter der sikrer ordnede for-

hold på arbejdsmarkedet, og ikke myndighederne,« siger Flemming Dreesen der er ansættelsesretschef i DA. Han mener at arbejdsmarkedets parter skal tage sig af den slags.

»Vi opfatter det som en anomali (uting, red.) at myndighederne skal løbe rundt og sikre ordnede forhold på arbejdsmarkedet

fortsættes næste side...

Polakloven: Arbejdsgiverne skal sikre udluftning!

Den første egentlige lov i Danmark om brug af udenlandsk arbejdskraft trådte i kraft i 1908, og blev siden ændret i 1912. Loven gik i folkemunde under betegnelsen »polakloven« da loven handlede om at forbedre betingelserne for gæstarbejdere fra især Polen. De polske arbejdere som især blev ansat i landbruget blev udsat for barske forhold med en arbejdsdag på over 11 timer, en lav løn, og elendige boligforhold. To undersøgelser, først af De Samvirkende Fagforbund (nu LO), og siden af Indenrigsministeriet, havde begge konkluderet at boligforholdene var forfærdelige. Herefter greb staten ind med detailregulering for at sikre en dansk standard.

Det lyder således i lovens paragraf 11 (1912-udgaven), at det »paahviler Arbejdsgiveren at paase, at de paagældende Arbejdere holder Boligen i ren og ordentlig Stand, samt sørge for dens daglige Udluftning.«

Twister mellem udenlandske arbejdere og arbejdsgiveren skulle ifølge loven løses af den lokale politimester, og overtrædelser af paragraffer som ovenstående straffes med en bøde på mellem 5 og 100 kroner, der tilfaldt »vedkommende Kommunes Hjælpekasse.«

sådan som vi har set det med overgangsordningerne for østarbejdere,« siger han.

Mange sanktioner

Formålet med direktivet er at svække interessen for at tage til EU-landene illegalt. Med stærke sanktioner over for arbejdsgivere, mener Kommissionen at strømmen af økonomiske flygtninge vil tage af. Den slags sanktioner er ikke ukendt i Danmark. Udlændingeloven giver mulighed for at idømme en arbejdsgiver en bøde eller fængsel i op til to år, hvis vedkommende har ansat en person uden arbejdstilladelse. Men direktivet rummer en række tiltag der ikke findes i Danmark. På sanktionssiden vil Kommissionen have medlemslandene til at pålægge arbejdsgiverne at betale billetten hjem for ansatte uden arbejdstilladelse, og i sidste instans også slet og ret at indtræde retten til at drive virksomhed. Derudover skal arbejdsgiverne pålægges at checke de ansattes papirer.

Et sidste forslag som ikke kendes fra Danmark, er inspektion. Udlændingemyndighederne har ikke kompetence til at inspicere virksomheder for at kontrollere arbejdsforhold, og det skal de have ifølge direktivet.

Fralvalg efter folkeafstemning

Flemming Dreesen betoner at problemer med illegal arbejdskraft er forskellige fra land til land, og at løsningerne derfor også må være det.

»For mig at se handler dette om at nogle lande i syd – Italien – har nogle problemer de tror de kan løse på denne måde. Det fører så til at vi andre får en masse problemer ud af det,« siger han.

DA's holdning er derfor at den slags bør være nationale anliggender. Og selvom det skulle lykkes regeringen og et flertal i Folketinget at svække det rets-politiske forbehold gennem en folkeafstemning, er dette en mulighed.

»Nu får vi jo en tilvalgsmodel, og så bør dette være noget af det, vi vælger fra,« siger Flemming Dreesen. Forbeholdet vil nemlig i givet fald blive erstattet af en »opt-in«-model der overlader det til Folketinget at beslutte på hvilke områder Danmark skal indgå i det overstatslige retlige samarbejde. ♦

Der sker hele tiden nyt i forhold til de emner vi skriver om i NOTAT. Her fortæller vi kort om nogle af de seneste initiativer og beslutninger.

Tekst: Sven Skovmand

Siden sidst

Afrikanske fagforeninger kritiserer aftale med EU

Handelsaftale. De afrikanske lande bør op-hæve de aftaler de har indgået med EU. Denne opfordring kom den 1. maj fra generalsekretæren for de afrikanske fagforeningers internationale forbund, Kwasi Adu-Amankwah.

Adu-Amankwah opfordrede i udtalelsen til at man gav sig tid til at etablere en ny aftale som tager hensyn til Afrikas behov for udvikling og regionale integration. »De afrikanske lande kommer ud af dette som de svage partnere der skal underlægges de nyliberalistiske diktater fra de internationale finansinstitutioner, herunder handelsreglerne fra Verdenshandelsorganisationen (WTO),« sagde han.

Opfordringen kommer få dage efter et møde i FN's organisation for handel og udvikling, UNCTAD. På denne konference oplyste en repræsentant fra den engelske hjælpeorganisation Oxfam at alene tabet af toldindtægter vil koste de afrikanske lande over 1,7 milliarder kroner, samtidig med at de får svækket deres muligheder for at opbygge en national industri.

Et særligt problem udgør landbrugsvarer. Her har de afrikanske lande brug for beskyttelse mod varerne fra EU der stadig sælges med betydelige tilskud og derfor kan udkonkurrere de afrikanske bønder. Den beskyttelse får de ikke i aftalen.

Du kan læse mere om aftalerne med de afrikanske lande i NOTATs nummer af september 2007 om handel med Afrika. Artiklerne kan også findes på www.notat.dk ved at søge under stikordet »Afrika«.

Modstand mod den fælles anklagemyndighed

Eurojust. Kommissionen har foreløbig måttet opgive at give øgede beføjelser til EU's anklagemyndighed Eurojust.

Hele 14 medlemslande har modsat sig

denne idé. Blandt dem er lande som Frankrig, Italien, Holland, Belgien, Spanien, Portugal, Polen, Østrig og Sverige.

Modstanden skyldes først og fremmest det forhold at Eurojust kun kan blive virkelig effektiv hvis man får harmoniseret definitionen af de forbrydelser som EU's anklagemyndighed skal beskæftige sig med.

Eurojust blev oprettet for fem år siden og arbejder på et mellemstatsligt grundlag med henblik på at forfølge forbrydelser der går over de nationale grænser. I 2007 beskæftigede myndigheden sig med 1.085 sager.

Du kan læse mere om EU's retsvæsen i NOTATs nummer for december 2007 om lov og orden i EU. Artikler kan søges på »Retsvæsen« og »Eurojust« i www.notat.dk

Kun 65 procent deltog i traktatafstemning

Lissabon-traktaten.

Den 24. april 2008 vedtog Folketinget Lissabon-traktaten. Det skete som ventet med et solidt flertal, men deltagelsen i afstemningen var påfaldende lille. Af Folketingets 175 danske medlemmer deltog kun 125 eller 65 procent i afstemningen.

90 stemte for, mens 25 stemte imod. Det var foruden medlemmerne af Dansk Folkeparti og Enhedslisten de tre SF'ere Eigil Andersen, Pernille Frahm og Kristen Touborg.

Traktatens fremtid afhænger nu af den irske folkeafstemning der holdes den 12. juni.

Tilhængerne af et ja fører stadig i meningsmålingerne, men forspringet er svin-dende.

En meningsmåling i avisen Sunday Business Post den 27. april 2008 viste således at 35 procent af vælgerne ville stemme ja, mens 31 procent ville stemme nej. Ved en tilsvarende afstemning i februar ville 43 procent af vælgerne stemme ja, mens kun 24 procent ville stemme nej.

Du kan læse mere om Lissabon-traktaten i NOTATs nummer for januar 2008.

Næste nummer:

NOTAT om de danske forbehold

Vi kender ikke datoen, men der kommer en eller flere folkeafstemninger om de danske EU-forbehold. Skal de væk, eller skal vi beholde dem? Diskussionen er startet. NOTAT giver baggrunden, præsenterer holdningerne og går tæt på argumenterne.

Forsvaret

Det forsvarspolitiske forbehold forhindrer Danmark i at deltage i humanitære missioner i verdens konfliktområder. Derfor må det væk, lyder argumentet. Men er vi ikke så rigeligt optaget med internationale opgaver at der slet ikke er kapacitet til mere?

Euroen

Det er gået udmærket med den danske økonomi. Euro-tilhængernes advarsler om økonomisk uføre er gjort til skamme. Så hvad er egentlig den dybereliggende årsag til at de vil skal afskaffe kronen?

Vi borer også i krone-tilhængernes argumenter. De siger at kronen sikrer os en selvstændig økonomisk politik. Men under alle omstændigheder er lille Danmark dybt afhængig af udviklingen i den internationale økonomi.

Politi-samarbejdet

Lissabon-traktaten ændrer spillereglerne for politisamarbejdet i EU, så der for fremtiden træffes beslutninger med flertalsafgørelser – ikke som hidtil med enstemmighed. Det retlige forbehold betyder at Danmark derfor ikke længere kan være med. Men der foregår også samarbejde mod illegal menneskehandel og terrorisme i andre sammenhænge end EU – og hvor langt vil vi gå med udvikling af en fælles EU-politi-myndighed?

Unionsborger

Det sidste forbehold vedrører Unionsborgerskabet. Det betyder ingenting i praksis, er en almindelig holdning. Men måske alligevel, i og med at Lissabon-traktaten traktatfæster EU's Charter for Grundlæggende Rettigheder. Men er det godt eller skidt? Dertil kommer naturligvis den symbolske betydning af Unions-borgerskabet.

Svar på quiz:

1-a, 2-c, 3-b, 4-b, 5-a, 6-a, 7-c, 8-a, 9-c, 10-b

Test din viden

Svarene kan du finde i artiklerne inde i bladet, eller se de rigtige svar på side 31.

1. Hvilket EU-land fik flest asylansøgninger i 2006 – i forhold til indbyggertal?	a) Cypern	b) Tyskland	c) Irland
2. Hvor mange personer menes at opholde sig i EU uden tilladelse?	a) cirka 50 millioner	b) 12-14 millioner	c) 5-8 millioner
3. Hvad kaldes den lov som sætter rammerne for EU's samarbejde om at modtage flygtninge?	a) Amnestiloven	b) Dublin-forordningen	c) Lissabon-konventionen
4. Hvilket land kom der flest flygtninge fra i 2006	a) Kina	b) Irak	c) Somalia
5. Hvad kan man bruge et »blue card« til?	a) arbejds- og opholdstilladelse	b) adgang til EU-Parlamentet	c) stemme ved EU-valg
6. EU's målsætning er at vedtage et fælles asylsystem senest hvornår?	a) 2010	b) der er ingen målsætning	c) deadline blev overskredet i 2007
7. Hvilket europæisk land kritiseres for så elendig behandling af asylansøgninger at bl.a. FN's Højkommissariat for Flygtninge fraråder at sende flygtninge retur hertil?	a) Danmark	b) Slovakiet	c) Grækenland
8. På hvilket område har Danmark en strammere udlændingelov end EU?	a) man skal være mindst 24 år for at få familie til landet	b) udlændinge får ikke stemmeret	c) kun personer som forstår dansk, får arbejdstilladelse
9. Hvilken slags udlændinge fik flest opholdstilladelser i Danmark i 2006	a) flygtninge	b) familiesammenførte	c) arbejds- og studieophold
10. Hvad beskæftiger EU-institutionen RABITS sig med	a) kaninjagt	b) grænsekontrol	c) hurtig krisehjælp

